

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VEĽKÉ KOSIHY
na roky 2016 - 2022**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy na roky 2016-2022
Územné vymedzenie:	obec Veľké Kosihy
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	od 1.1.2016 do 31.12.2022
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	

Riadiaci tím spracovania programu hospodárskeho sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy na roky 2016-2022:

Zodpovedný za obec Veľké Kosihy::
Ing. Lajos Csóka

Zhotoviteľ:
Regionálna rozvojová agentúra Komárno

Veľké Kosihy – Komárno 2015

OBSAH

ÚVOD	4
A.I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA.....	6
Vymedzenie riešeného územia.....	6
Životné prostredie a odpadové hospodárstvo.....	8
Ľudské zdroje, trh práce.....	17
Domový a bytový fond, domácnosti	33
Technická infraštruktúra	36
Podnikateľská aktivita	42
Cestovný ruch.....	46
Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce.....	50
Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce	60
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	63
STEEP analýza (analýza externého prostredia)	66
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	67
Hodnotenie predchádzajúceho obdobia.....	67
SWOT analýza potenciálu rozvoja obce	67
Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky	72
 B – STRATEGICKÁ ČASŤ.....	 76
Vízia obce Veľké Kosihy	79
Stratégia rozvoja obce na roky 2016-2022	80
 C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	 81
Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí	81
 D – REALIZAČNÁ ČASŤ	 82
Zoznam plánovaných projektov obce Veľké Kosihy 2016-2022	83
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	84
Komunikačná stratégia.....	85
Monitorovanie a hodnotenie	86
 E – FINANČNÁ ČASŤ	 87
Operačné programy v rokoch 2014-2020.....	87
Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Veľké Kosihy	89
Indikatívny finančný plán PHSR.....	93
Projektové zámery	94
 ZÁVER.....	 99
PRÍLOHY.....	101
Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu.....	101

ÚVOD

Dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Cieľom procesu je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Veľké Kosihy – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2007. Aktualizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy bola realizovaná v roku 2012 podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. V roku 2015 bol dokument prepracovaný v zmysle zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja so zapojením obyvateľov obce.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý bude na základe výsledkov ročného hodnotenia priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy vytvára priestor pre koordinovanie aktivít realizovaných v obci a je nástrojom spoločného plánovania. Spoločné plánovanie sa zároveň stáva priestorom pre začatie spolupráce a vytváranie inovatívnych riešení medzi rozvojovými aktérmi. Vďaka aktivitám obyvateľov obce sa mení priestor a môže dochádzať k rozvoju.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: **Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov**. Rozvojová stratégia obce Veľké Kosihy vychádza aj zo stratégie Európa 2020, ktorá stanovuje priority, ktoré by prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 mali byť podporované:

- inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácií,
- udržateľný rast – podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast – podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave programu v obci Veľké Kosihy bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, a boli zriadené menšie pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárstvo, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy na roky 2016-2022

Termín (mesiac, rok)	Júl 2015	August 2015	September 2015	Október 2015	November 2015	December 2015
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Veľkých Kosihách. Obecné zastupiteľstvo bude následne realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A.I – ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vymedzuje územie obce, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál v rámci jeho sociálnu a technickú infraštruktúru, jej históriu, analyzuje oblasť kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev.

Vymedzenie riešeného územia

Obec Veľké Kosihy sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Veľké Kosihy sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Veľké Kosihy

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501387
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 21
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1268
Nadmorská výška obce v m	110
Celková výmera územia obce [m ²]	24 271 201
Hustota obyvateľstva na km ²	40,46

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

Fyzicko-geografická poloha obce

Mapa 1: Poloha obce Veľké Kosihy na Slovensku vo vzťahu k hlavnému mestu, krajskému centru a obvodnému/okresnému mestu

Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Veľké Kosihy má výmeru 2 427,1 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho strednej časti).

Obec Veľké Kosihy zo severu susedí s obcami Zemianska Olča a Okoličná na Ostrove, z východnej strany s obcou Zlatná na Ostrove, zo západu s obcami Tôň, Trávnik a Klížska Nemá. Obec Veľké Kosihy z juhu susedí s Maďarskou republikou.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto:

- Komárno (34 tis. obyvateľov, leží približne v 22 km vzdialenosti na východ od obce).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Veľké Kosihy leží v priestore troch rozvojových osí:

- žitnoostrovská rozvojová os (Bratislava - Dunajská Streda - Komárno), ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa,
- ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topolčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno) – rozvojová os druhého stupňa,
- dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo) – rozvojová os tretieho stupňa.

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (34 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tohto mesta na 22 km. Riešené územie má dobrú polohu aj k mestskému centru s regionálnym významom Veľký Meder - obec je vzdialená od tohto mesta na 20 km.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina.

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 109-111 m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi.

Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú:

- fluvialno-nivné sedimenty v nížinách (holocén).

Z hľadiska hydrogeologického podklad riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky nivných území – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – veľmi dobrá až dobrá.

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív. Na základe exogénnych procesov celé územie obce je akumulátnym reliéfom. V k.ú. obce sa nachádza nasledovný typ akumulátného reliéfu:

- fluvialny reliéf - fluvialna rovina - je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

Typ podzemnej vody dopĺňanej: 70% podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov územie obce sa zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 9 MSK).

Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú hlinité a ílovito-hlinité pôdne druhy, popri ktorých sa nachádzajú na malých plochách aj piesočnato-hlinité a hlinito-piesočnaté pôdne druhy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je nijaká až nepatrná.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú:

- čiernice karbonátové, sprievodné čiernice glejové, lokálne rašelinové pôdy (na karbonátových nivných sedimentoch),
- čiernice karbonátové a čiernice glejové, sporadicky zasolené alkalické pôdy (na prevažne karbonátových nivných sedimentoch),
- nivné pôdy glejové (na karbonátových aj nekarbonátových nivných sedimentoch),
- černoze slabo glejové, sprievodné čiernice, sporadicky zasolené alkalické pôdy (na fluvialných a sprašových sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – pôdy sú veľmi produkčné.

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblukový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je Zákon č. 326/2005 Z. z. Zákon o lesoch (v znení č. 275/2007 Z. z., 359/2007 Z. z., 360/2007 Z. z., 540/2008 Z. z., 499/2009 Z. z., 117/2010 Z. z., 96/2012 Z. z., 345/2012 Z. z., 115/2013 Z. z., 180/2013 Z. z., 182/2014 Z. z.)

Podľa tohto zákona lesy sú jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území lesy majú malú rozlohu – lesné pozemky predstavujú 3,46% výmery obce.

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. č. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Tab. č. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Zdroj: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Súčasná krajinná štruktúra

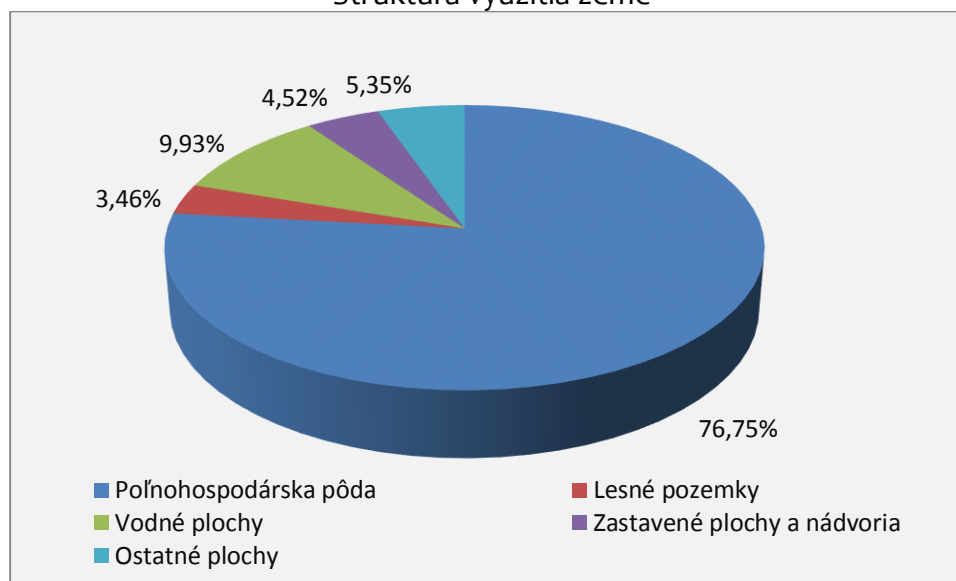
Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nízinnú rovinnú oráčinovú krajinu. V krajinnej štruktúre riešeného územia veľký význam majú vodné plochy, ktoré zaberajú 10,5% výmery obce.

Tab. č. 5: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy a nádvorja	Ostatné plochy
Veľké Kosihy	24 271 201	18 627 186	839 310	2 409 390	1 097 854	1 297 461

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia zeme

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR, 2015

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj

nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú:

- jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy,
- vrbovo-topoľové lužné lesy,
- suchomilné dubové lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce patrí do povodia rieky Dunaj. Cez riešené územie preteká rieka Dunaj – tvorí južnú hranicu k.ú. obce.

Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – kanál Holiare - Kosihy, kanál Olča - Kosihy, kanál Lél - Kosihy, Poľný kanál, Dolný kanál, Tavorský kanál, Maglov. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 409/2014 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvorí podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Dunaj, ktorý ohraničuje riešené územie z južnej strany, patrí medzi najznečistenejšie toky Slovenska, je kontaminovaný odpadovými vodami priemyselného a komunálneho charakteru, ako aj poľnohospodárskym znečistením. Z areálovo-bodových konfliktov má najpodstatnejší význam absencia odkanalizovania (akumulácia odpadových vôd v žumpách a septikoch) a poľnohospodárska činnosť (je to hlavne spôsobené dusičnanmi, pesticídmi a únikom zo silážnych štiav).

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sýrany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie. Sledovaná oblasť pririek zóny Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažená poľnohospodárskym znečistením.

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na základe Vyhlášky 440/2008 Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 24. októbra 2008 do riešeného územia zasahuje 1 chránené vtáčie územie: Chránené vtáčie územie Dunajské luhy. Chránené vtáčie územie má výmeru 16 511,58 hektára a vyhlasuje sa na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, brehule hnedej, bučičika močiarného, čajky čiernohlavej, haje tmavej, hlaholky severskej, hrdzavky potápavej, chochlačky sivej, chochlačky vrkočatej, kačice chrapľavej, kačice chriplavej, kalužiaka červenonohého, kane močiarného, ľabtušky poľnej, orliaka morského, potápača bieleho, rybára riečného, rybárika riečného, volavky striebistej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáčie územie sa vyhlasuje aj na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov a zabezpečenia podmienok prežitia a rozmnožovania sťahovavých vodných druhov vtákov vytvárajúcich zoskupenia počas migrácie alebo zimovania.

Tab. 6: Vybrané charakteristiky Chráneného vtáčieho územia Dunajské Luhy

Výmera [ha]:	18 845
Prekryv so sieťou CHÚ:	55 %
V pôsobnosti:	CHKO Dunajské luhy, RSOPK Bratislava
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky, Trnavský, Bratislavský
Okres:	Bratislava I, II, IV, V, Dunajská Streda, Komárno, Nové Zámky, Senec
Kataster:	Staré Mesto, Ružinov, Podunajské Biskupice, Nivy, Devín, Karlova Ves,

	Petržalka, Jarovce, Rusovce, Čunovo, Šamorín, Mliečno, Čilistov, Dobrohošť, Kyselica, Vojka nad Dunajom, Bodíky, Baka, Gabčíkovo, Sap, Medveďov, Klúčovec, Komárno, Čičov, Iža, Zlatná na Ostrove, Trávník, Nová Stráž, Velké Kosihy, Klížska Nemá, Moča, Kravany nad Dunajom, Patince, Radvaň nad Dunajom, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Mužla, Obid, Štúrovo, Nové Košariská, Kalinkovo, Hamuliakovo
Charakteristika: Územie reprezentuje hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh s lužnými lesmi. Dostatok prirodzených vodných biotopov (riek, močiarov), ale aj umelých vodných nádrží poskytuje dobré predpoklady pre hniezdenie volavky striebritej (<i>Egretta garzetta</i>), bučáčka močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>), rybára riečneho (<i>Sterna hirundo</i>), kačice chrapľavej (<i>Anas querquedula</i>), kalužiaka červenonohého (<i>Tringa totanus</i>). Prítomnosť lesných biotopov, zvlášť vysokokmenných porastov, s výskytom hniezdísk orliaka morského (<i>Haliaeetus albicilla</i>) a haje tmavej (<i>Milvus migrans</i>) ešte viac znásobuje hodnotu chráneného vtáčieho územia.	

Zdroj: ŠOP SR, 2015

V riešenom území sa nachádzajú 3 územia zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

Tab. č. 7: Vybrané charakteristiky územia európskeho významu - Dunajské trstiny

Názov:	Dunajské trstiny
Evidenčné číslo:	SKUEV0077
Výmera CHÚ:	164,85 ha
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Okres Komárno: Klížska Nemá, Velké Kosihy, Zemianska Olča
Stupeň ochrany:	2. stupeň
Kataster:	Zemianska Olča
Parcely:	2966/1, 2966/2, 2972-časť, 2990, 3010/1-časť, 3010/3, 3023, 3024/1, 3024/2, 3024/3, 3024/4, 3028/1, 3034/7
Stupeň ochrany:	3. stupeň
Kataster:	Velké Kosihy
Parcely:	177, 198, 219/3, 727, 814, 853/3, 865
Stupeň ochrany:	4. stupeň
Kataster:	Klížska Nemá
Parcely:	1347, 1374
Kataster:	Velké Kosihy
Parcely:	1003, 1119, 1129, 1208, 1209, 696, 698, 699, 836/1, 836/2, 844, 850, 852, 853/1, 853/2, 853/4, 853/5, 854, 856/2, 864/1, 864/2, 901/1, 901/2, 901/3, 958, 981
Časová doba platnosti podmienok ochrany:	od 1.1. do 31.12. každého roka
Predmet ochrany:	Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) a druhov európskeho významu: kunka červenobruchá (<i>Bombina bombina</i>), hraboš severský panónsky (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>) a vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>).

Tab. č. 8: Vybrané charakteristiky územia európskeho významu - Mostové

Názov:	Mostové
Evidenčné číslo:	SKUEV0078
Výmera CHÚ:	22,55 ha
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Okres Komárno: Veľké Kosihy
Stupeň ochrany:	3. stupeň
Kataster:	Veľké Kosihy
Parcely:	1755
Stupeň ochrany:	4. stupeň
Kataster:	Veľké Kosihy
Parcely:	405
Časová doba platnosti podmienok ochrany:	od 1.1. do 31.12. každého roka
Predmet ochrany:	Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a druhu európskeho významu: lopatka dúhová (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) a vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>).

Tab. č. 9: Vybrané charakteristiky územia európskeho významu – Veľkolélsky ostrov

Názov:	Veľkolélsky ostrov
Evidenčné číslo:	SKUEV0183
Výmera CHÚ:	328,65 ha
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Okres Komárno: Veľké Kosihy, Zlatná na Ostrove
Stupeň ochrany:	2. stupeň
Kataster:	Veľké Kosihy
Parcely:	1614/1/1, 1614/1/2, 1614/2, 1622, 1630/1, 1630/2, 1633, 1635/1, 1637, 1638/2, 1638/3, 1638/4
Stupeň ochrany:	2. stupeň
Kataster:	Zlatná na Ostrove
Parcely:	2335, 2356, 2361/1, 2363, 2364, 2365, 2366, 2369, 2370/1, 2373, 2374, 2376, 2383, 2387, 2390, 2391/3, 2392, 2393, 2394/1, 2394/2, 820/3
Stupeň ochrany:	5. stupeň
Kataster:	Zlatná na Ostrove
Parcely:	2361/2, 2370/2
Časová doba platnosti podmienok ochrany:	od 1.1. do 31.12. každého roka
Predmet ochrany:	Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Lužné dubovo–brestovo–jaseňové lesy okolo nížinných riek (91Fo), Lužné vrbovo–topoľové a jelšové lesy (91Eo), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510) a druhov európskeho významu: hlaváč bielooplutvý (<i>Cottus gobio</i>), kolok vretenovitý (<i>Zingel streber</i>), hrebenačka vysoká (<i>Gymnocephalus baloni</i>), býčko (<i>Proterorhinus marmoratus</i>), plž zlatistý (<i>Sabanejewia aurata</i>), lopatka dúhová (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), hrúz fúzatý (<i>Gobio uranoscopus</i>), hrúz Kesslerov (<i>Gobio kessleri</i>), hrúz bielooplutvý (<i>Gobio albipinnatus</i>), kunka červenobruchá (<i>Bombina bombina</i>), vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>) a syseľ pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>).

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v k.ú. obce Veľké Kosihy sa nachádzajú 2 prírodné rezervácie: Dunajské trstiny a Mostová.

Tab. č. 10: Vybrané charakteristiky Prírodnej rezervácie Dunajské trstiny

Názov:	Dunajské trstiny
Evidenčné číslo:	1120
Kategória:	prírodná rezervácia
V pôsobnosti:	ŠOP - S - CHKO Dunajské luhy
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Komárno
Kataster:	Zemianska Olča, Klížska Nemá, Veľké Kosihy
Príslušnosť k VCHÚ:	nie je súčasťou VCHU
Mapový list ZM50:	Zemianska Olča 45-34
Výmera CHÚ:	104.1016 ha
Rok vyhlásenia:	2002
Právny predpis:	Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu v Nitre č. 1/2002 z 10.6.2002, 4. stupeň o. - vyhl. KÚŽP v Nitre č. 1/2004 z 10.5.2004 - ú. od 1.7.2004
Zriaďovateľ:	Krajský úrad v Nitre
Predmet ochrany:	Ochrana dnes už pomerne vzácných súvislých porastov trstinových spoločenstiev. Možnosť sledovania zazemňovacieho procesu v jeho posledných fázach. Výskyt močiarnych a vlhkomilných druhov rastlín, hniezdisko močiarného a trstinového vtáctva.

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2012

Tab. č.11: Vybrané charakteristiky prírodnej rezervácie Mostové

Názov:	Mostové
Evidenčné číslo:	1079
Kategória:	prírodná rezervácia
V pôsobnosti:	ŠOP - S - CHKO Dunajské luhy
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Komárno
Kataster:	Veľké Kosihy
Príslušnosť k VCHÚ:	nie je súčasťou VCHU
Výmera CHÚ:	151 290 m ²
Rok vyhlásenia:	2000
Právny predpis:	VZV Krajského úradu v Nitre č. 4/2000 z 15.3.2000, 4. stupeň o. - vyhláška KÚŽP v Nitre č. 1/2004 z 10.5.2004 - ú. od 1.7.2004
Zriaďovateľ:	Krajský úrad v Nitre
Predmet ochrany:	PR je vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany slaniska s prítomnosťou vzácných halofytných druhov rastlín.

Zdroj: Štátna ochrana prírody SR, 2012

Ovzdušie

Zákon č. 137/2010 Z.z. Zákon o ovzduší (v znení č. 318/2012 Z.z., 180/2013 Z.z., 350/2015 Z.z. upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovanie ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti majú veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v

znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Veľké Kosihy sa nenachádzajú výraznejšie zdroje znečistenia ovzdušia.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytňou zónou.

Kvalita životného prostredia

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia v riešenom území je 4. stupňa, čo znamená, že je to prostredie narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to tým spôsobené, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

Cieľom zvýšiť kvalitu životného prostredia v rokoch 2010-2011 obec Veľké Kosihy ako člen mikroregionálneho združenia Združenie obcí Dolného Žitného ostrova sa zapájala do projektu "Pre čistejšie Podunajsko, Európu / Tisztább Duna mentéért, Európáért", ktorého hlavným cieľom je ochranou prírodných hodnôt prihraničnej oblasti prispieť k zvýšeniu úrovne environmentálnej, sociálnej aj hospodárskej integrácie cezhraničnej oblasti vymedzenej veľtokom Dunaj v úseku od obcí Veľké Kosihy – Gönyű (HU) po Kravany n. D. – Lábatlan (HU). Projekt financovaný z ERDF v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika 2007 – 2013.

V strednodobom horizonte je potrebné zlepšiť podmienky pre oddych a relax v centre obce, potrebná je komplexná regenerácia, rekonštrukcia hlavného námestia obce pre všestrannejšie, komplexnejšie a bezpečnejšie využívanie verejného priestoru.

Odpadové hospodárstvo

Uznesením vlády Slovenskej republiky z 22.2.2012 bol schválený Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky ako základný koncepčný materiál na postupné plnenie účelu odpadového hospodárstva podľa nových právnych predpisov.

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon č.79 zo 17. marca 2015 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 310/2013 Z.z. o vykonaní ustanovení zákona o odpadoch.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR je najmä odklonenie odpadov od skládkovania, resp. znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. K tomu je potrebné zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadov, znižovanie nebezpečných vlastností odpadov a podpora opätovného použitia výrobkov (plány prevencie) a tiež zvýšenie miery zhodnocovania odpadov vrátane energetického zhodnocovania odpadov. POH SR zavádza do praxe hierarchiu odpadového hospodárstva popísanú európskou smernicou o odpadoch. Tá na prvé miesto kladie predchádzanie vzniku odpadov, nasleduje príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie odpadov a až poslednom mieste je ich zneškodňovanie skládkovaním.

Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programe odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Komárne v r. 2002 a v „Programe odpadového hospodárstva obce Veľké Kosihy do roku 2015“

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom majú vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Veľké Kosihy sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (zber zabezpečuje A.S.A. Slovensko s.r.o. a ukladá sa na miestnu riadenú skládku),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov, ako aj zriadiť prevádzku na spracovanie odpadu (cieľom projektu je zabezpečiť likvidáciu komunálneho odpadu spracovaním, postupná likvidácia nazhromaždeného odpadu na skládke TKO).

Ludské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

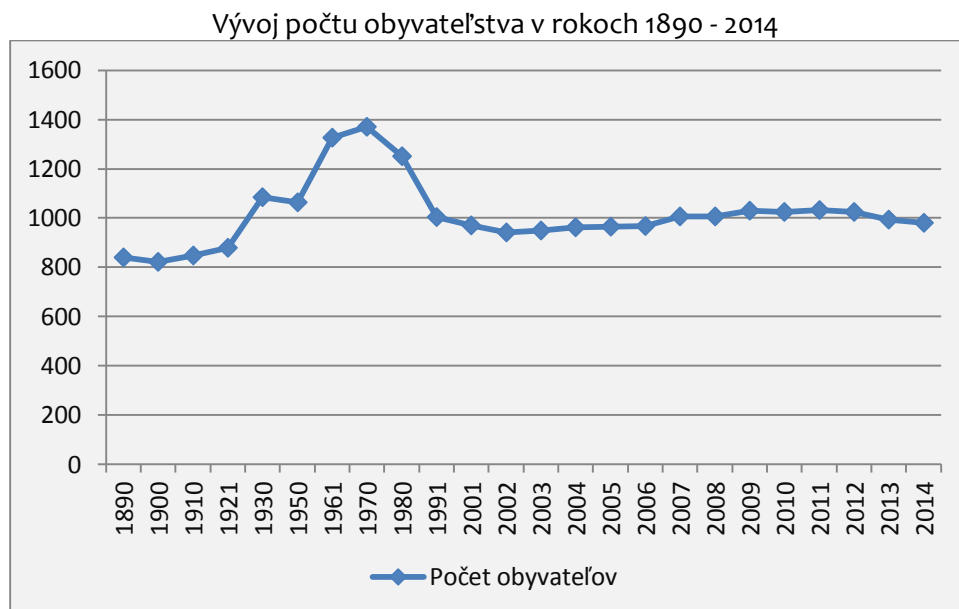
Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do 70-tych rokov, keď počet obyvateľov obce dosiahol svoje historické maximum: takmer 1400 osôb. Od sedemdesiatych rokov 20. storočia do roku 2002 obyvateľstvo obce postupne klesalo, potom však nastal mierny rast počtu obyvateľstva obce. K 31.12.2014 obec mala 981 trvale bývajúcich obyvateľov.

Tab. č. 12: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1890	840
1900	823
1910	847
1921	880
1930	1085
1950	1063
1961	1326

1970	1371
1980	1251
1991	1005
2001	970
2002	941
2003	949
2004	962
2005	964
2006	967
2007	1007
2008	1007
2009	1030
2010	1025
2011	1033
2012	1025
2013	993
2014	981

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov v produktívnom veku do obce a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier (Komárna) za kvalitným vidieckym bývaním, resp. za zdrojom práce.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozširovania aglomerácií trojuholníka Bratislava – Budapešť - Viedeň – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva.

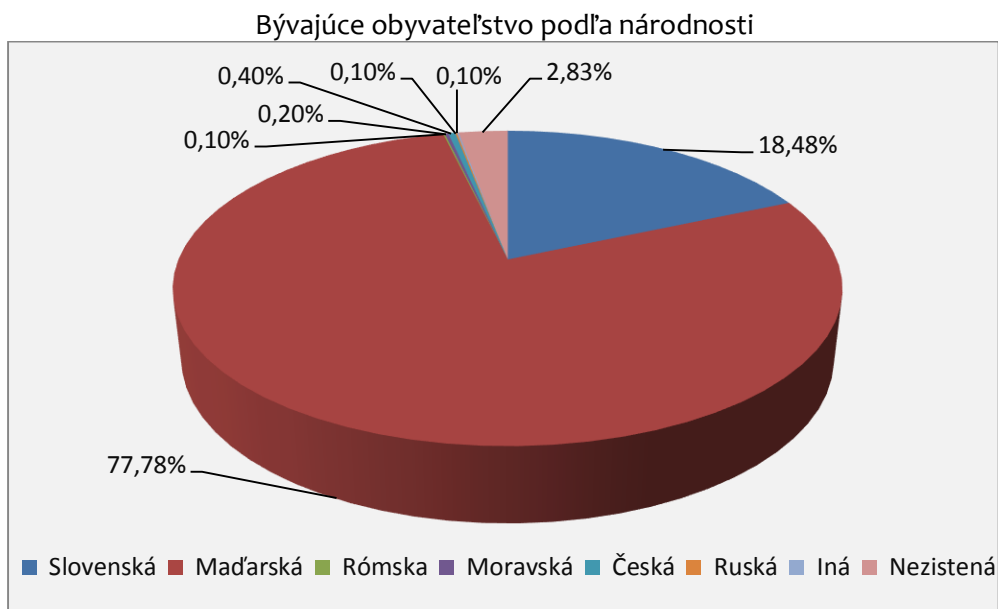
Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne dobré hodnoty, priemerný vek obyvateľstva obce je 42,24 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 38,9 rokov.

Tab. č. 13: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Veľké Kosihy		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	87	96	183
Maďarská	384	386	770
Rómska	0	1	1
Moravská	1	1	2
Česká	1	3	4
Ruská	0	1	1
Iná	1	0	1
Nezistená	17	11	28
Spolu	491	499	990

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia sa podľa SODB 2011 hlásilo 93% obyvateľstva obce k maďarskej národnosti.

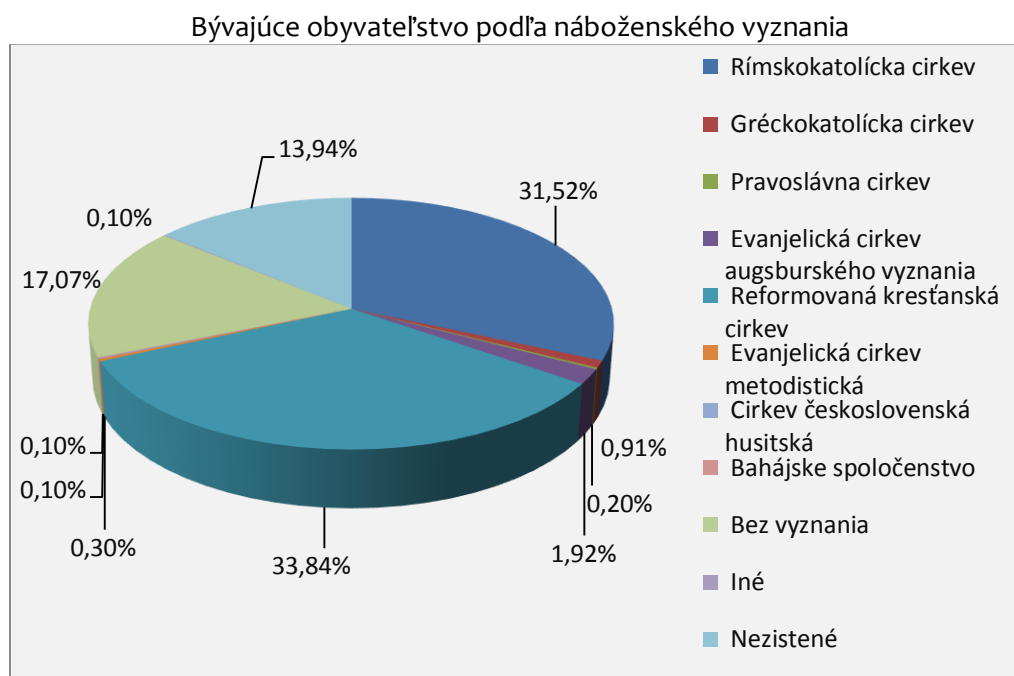
Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 14: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Veľké Kosihy		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	150	162	312
Gréckokatolícka cirkev	3	6	9
Pravoslávna cirkev	0	2	2
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	10	9	19
Reformovaná kresťanská cirkev	168	167	335
Evanjelická cirkev metodistická	2	1	3
Cirkev československá husitská	0	1	1
Bahájske spoločenstvo	1	0	1
Bez vyznania	84	85	169
Iné	0	1	1
Nezistené	73	65	138
Spolu	491	499	990

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominovali obyvatelia, ktorí sa prihlásili k reformovanej kresťanskej cirkvi (tvorili 34% obyvateľstva obce), nasledovala rímskokatolíckej cirkvi s 32%. Počet osôb bez náboženského vyznania bol 169.

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má priemernú úroveň pôrodnosti – v období 2000-2014 miera natality bola okolo 14,07%, kým celoštátny priemer bol okolo 10,21%.

Tab. č. 15: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	7	3	7	4	10	7	9	6	7	8	3	4	6	6	7

Zdroj: Obecný úrad, 2015

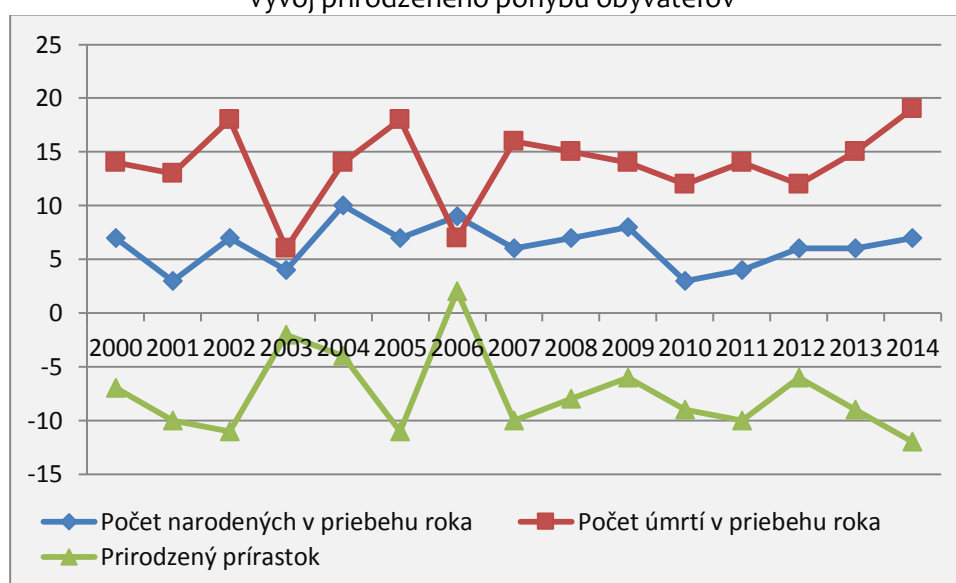
Tab. č. 16: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet úmrtí v priebehu roka	14	13	18	6	14	18	7	16	15	14	12	14	12	15	19

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2000-2014 počet narodených bol 94, kým počet zomretých bol 207), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciácia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľov

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, ŠÚ SR SODB 2011

V období 2000-2014 miera úmrtnosti v obci bola enormne vysoko nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 14,07 zomretých (celoslovenský priemer bol 9,69 zomretých), t.j. miera mortality bola 14,07‰.

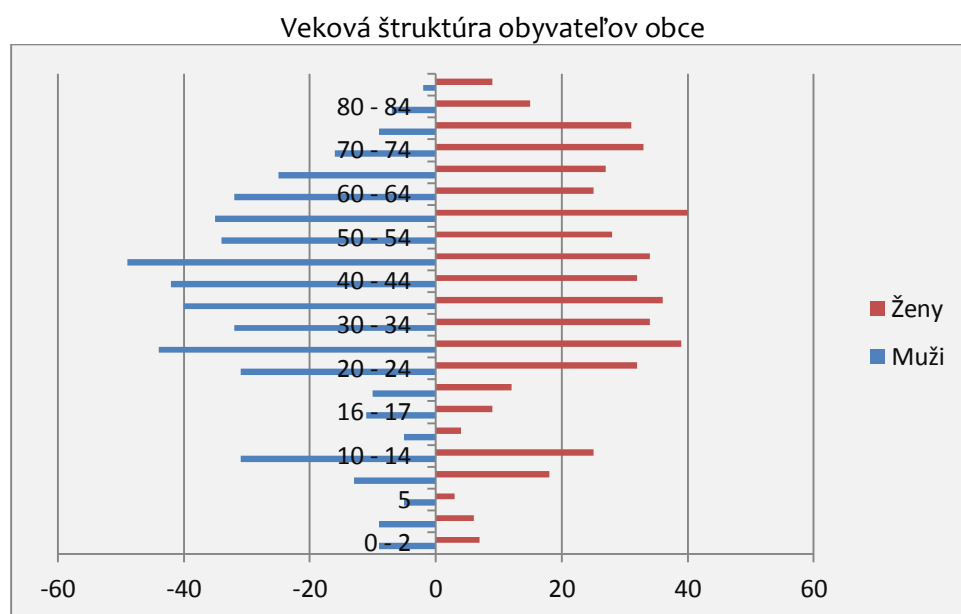
Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Tab. č. 17: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Veľké Kosihy			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	9	7	16	1,6
3 - 4	9	6	15	1,5
5	5	3	8	0,8
6 - 9	13	18	31	3,1
10 - 14	31	25	56	5,7
15	5	4	9	0,9

16 - 17	11	9	20	2,0
18 - 19	10	12	22	2,2
20 - 24	31	32	63	6,4
25 - 29	44	39	83	8,4
30 - 34	32	34	66	6,7
35 - 39	40	36	76	7,7
40 - 44	42	32	74	7,5
45 - 49	49	34	83	8,4
50 - 54	34	28	62	6,3
55 - 59	35	40	75	7,6
60 - 64	32	25	57	5,8
65 - 69	25	27	52	5,3
70 - 74	16	33	49	4,9
75 - 79	9	31	40	4,0
80 - 84	7	15	22	2,2
85 +	2	9	11	1,1
Spolu	491	499	990	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR SODB 2011

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. č. 18: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva:	Modrany		
	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	4,7	3,2	3,9
6 - 14	9,0	8,6	8,8
Produktívny	74,3	65,1	69,7
Poproduktívny	12,0	23,0	17,6
Priemerný vek	40,08	44,36	42,24

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 19: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	68,9-70,9	77,7-78,6
Nitriansky kraj	71,97	79,47
SR	72,90	79,61

Zdroj: ŠÚ SR, 2014

Poznámka: údaje za roky 2003-2013

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Nekoordinovaná exploatacia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodennou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku (predovšetkým v meste Komárom). Podľa SODB 2011 374 osôb, t.j. 75,86% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci (celkový počet EA k SODB 2011 bol 493). V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. 48,5% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je veľmi výrazný (zdôvodnený fungovaním domova dôchodcov v obci).

Tab. č. 20: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Veľké Kosihy	muži	491	248	50,5
	ženy	499	232	46,5
	spolu	990	480	48,5

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 21: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	15	7	38	34	16	23	65	25	26	34	17	18	32	21	19

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 22: Vývoj počtu odšťahovaných z obce v období 2000-2014

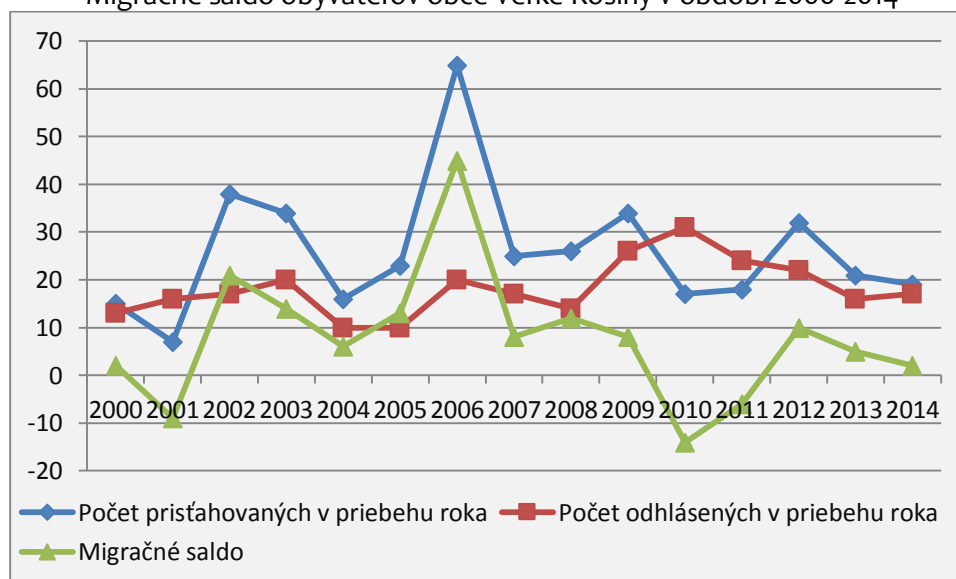
Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	13	16	17	20	10	10	20	17	14	26	31	24	22	16	17

Zdroj: Obecný úrad, ŠÚ SR 2015

V období 2000-2014 do obce sa prisťahovalo 390 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odšťahovalo 273 osôb. Tieto údaje svedčia o miernom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v blízkosti hospodárskej osi Győr-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava.

V najbližších rokoch prvoradou úlohou bude ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce.

Migračné saldo obyvateľov obce Veľké Kosihy v období 2000-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, Obecný úrad, 2015

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 49,80% (celoštatný priemer je 48,7%). V čase SODB 2011 v obci bolo 98 nezamestnaných, čo predstavovalo až 19,88% ekonomicky aktívnych osôb.

V období 2001-2014 počet nezamestnaných kolísal. V porovnaní s rokom 2001, kedy bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno na úrovni 26,61%, klesla v roku 2007 na úroveň 7,36%. V nasledovných rokoch ale došlo k opätovnému postupnému zvyšovaniu miery nezamestnanosti, ktorý vyvrcholil v roku 2012 na úrovni 19,15%. V roku 2014 bola miera nezamestnanosti na úrovni 15,48%.

Tab. č. 23: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	spolu	v %	Osoby ekonomicky aktívne				Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
				z toho						
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci členovia domácností v rod. podniku	nezamestnaní			
Veľké Kosihy	muži	277	56,2	0	3	0	43	0	97	5
	ženy	216	43,8	1	4	0	55	16	152	10
	spolu	493	100,0	1	7	0	98	16	249	15

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 24: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	spolu	Žiaci a študenti		
			v tom		
			Deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
Veľké Kosihy	muži	90	72	14	4
	ženy	84	63	16	5
	spolu	174	135	30	9

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V čase SODB 2011 v obci bolo 135 detí a žiakov ZŠ a 39 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštatným priemerom: len 1,27% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 5,8%).

Tab. č. 25: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Ovetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	41	14	55	42
Lesníctvo a ťažba dreva	1	2	3	1
Ťažba uhlia a lignitu	1	0	1	0
Výroba potravín	3	8	11	3
Výroba textilu	1	1	2	0
Výroba odevov	1	7	8	5
Výroba kože a kožených výrobkov	3	11	14	12
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	1	4	3
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	0	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	2	0	2	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	5	6	3
Výroba a spracovanie kovov	1	1	2	0
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	11	1	12	10
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	3	3	6	4
Výroba elektrických zariadení	11	4	15	13
Výroba strojov a zariadení i. n.	5	0	5	4
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	6	6	12	7
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	5	1	6	5
Výroba nábytku	5	9	14	10
Iná výroba	2	0	2	2
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	1	5	4
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0	1	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov, recyklácia materiálov	8	3	11	7
Výstavba budov	8	0	8	5
Inžinierske stavby	3	1	4	4
Špecializované stavebné práce	37	3	40	35
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	3	0	3	3
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	12	18	30	24
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	10	20	30	27
Pozemná doprava a doprava potrubím	12	0	12	9
Vodná doprava	1	0	1	1
Letecká doprava	0	1	1	1
Skladové a pomocné činnosti v doprave	3	1	4	3
Poštové služby a služby kuriérov	1	3	4	3
Ubytovanie	1	0	1	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5	6	11	9
Nakladateľské činnosti	1	0	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	2	4	4
Informačné služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	1	3	2
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1

Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	1	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	0	2	2	1
Vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	1	0	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	0	3	2
Reklama a prieskum trhu	1	0	1	1
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	0	1	1
Prenájom a lízing	0	1	1	0
Sprostredkovanie práce	0	2	2	1
Bezpečnostné a pátracie služby	3	0	3	3
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	0	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	28	32	60	45
Vzdelávanie	1	15	16	12
Zdravotníctvo	3	12	15	15
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	1	2	2
Sociálna práca bez ubytovania	1	4	5	4
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	2	0	2	1
Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	1
Ostatné osobné služby	0	3	3	2
Nezistené	10	6	16	9
Spolu	277	216	493	374

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroproduktčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2011 ešte 55 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 11,16% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2011 bol 493).

Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je ešte stále nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v mestách Komárom a Győr – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Tab. č. 26: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

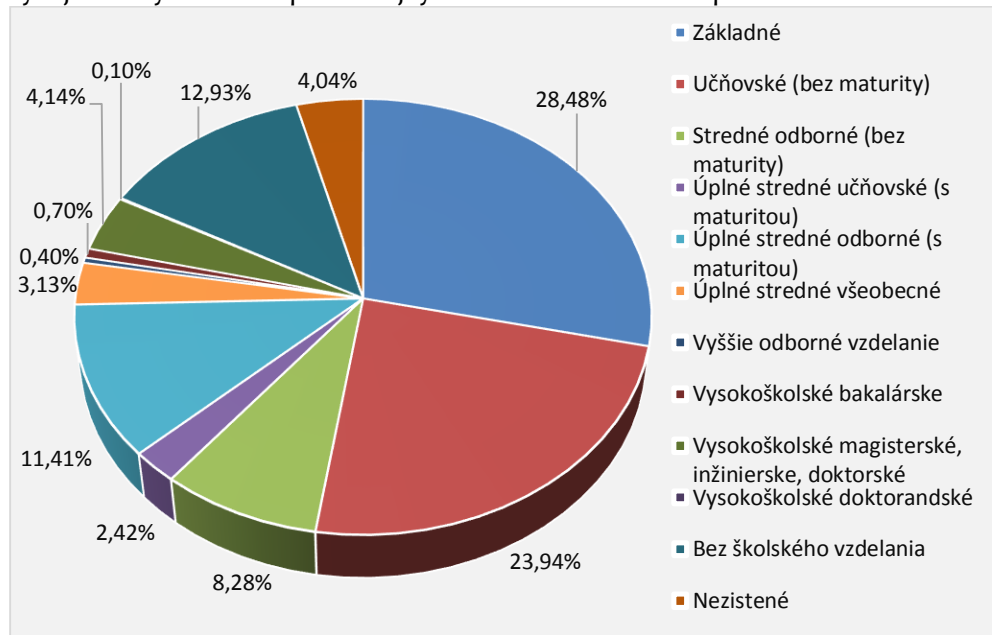
Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Muži	Ženy	Spolu
Základné		100	182	282
Učňovské (bez maturity)		163	74	237
Stredné odborné (bez maturity)		51	31	82
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		15	9	24
Úplné stredné odborné (s maturitou)		43	70	113
Úplné stredné všeobecné		10	21	31
Vyššie odborné vzdelanie		0	4	4
Vysokoškolské bakalárske		0	7	7
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		20	21	41
Vysokoškolské doktorandské		0	1	1
Vysokoškolské spolu		20	29	49
Študijný odbor	prírodné vedy	0	1	1
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	6	5	11
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	0	1	1
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	4	0	4
	zdravotníctvo	0	3	3
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	5	8	13
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	2	8	10
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	0	1	1
	nezistený	3	2	5
Bez školského vzdelania		69	59	128
Nezistené		20	20	40
Úhrn		491	499	990

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Veľké Kosihy nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR SODB 2011

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

V období 1997-2004 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na priemernej úrovni – 9,5% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 3,2% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 9,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 2,7%). Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovej počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) - veľa ľudí sa začalo podnikat' z núdze.

Tab. č. 27: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia

Obec	Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
	zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	Vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
		so zamestnancami	bez zamestnancov				
Muži	163	12	38	7	0	57	277
Ženy	164	4	9	0	0	39	216
Spolu	327	16	47	7	0	96	493
v %	66,3	3,2	9,5	1,4	0,0	19,5	100,0

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podiel zamestnancov na celkovej počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 66,3%, takmer ako celoslovenský priemer 68,7%.

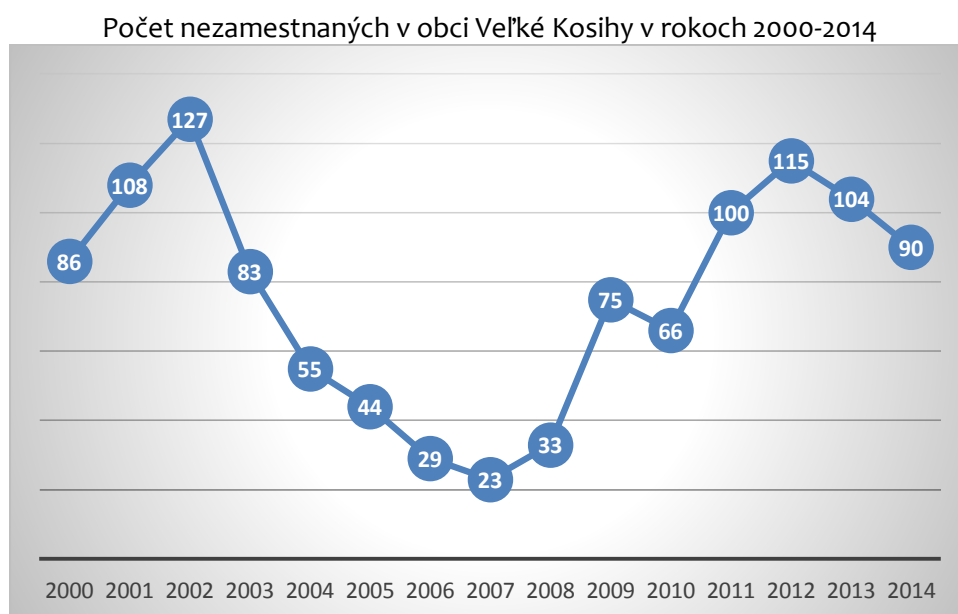
Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je nad úrovňou celoštátneho priemeru.

V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom 12,29%, aj nad priemerom za Nitriansky samosprávny kraj 11,21% – k 31.12.2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno 15,48%.

K 31.12.2014 bolo v obci Veľké Kosihy 90 evidovaných nezamestnaných - z toho 48 žien.

Zdroj: ŠÚ SR 2015

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov).

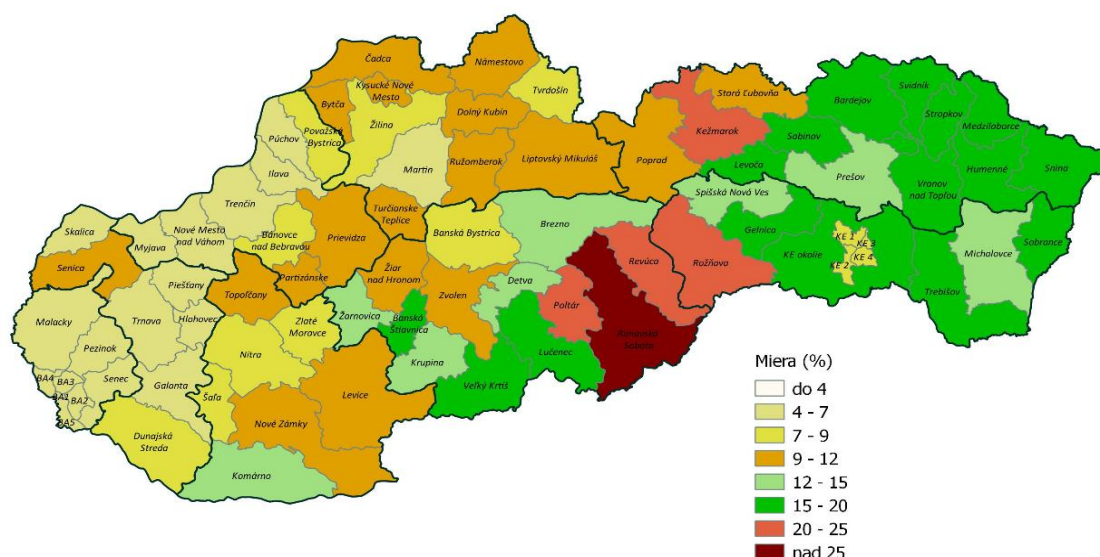
Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab.č. 28: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti
v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 11. 2015

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamest- nanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 697 064	337 031	290 512	1 257	25 912	3 390	10,77
z toho							
Nitriansky kraj	349 874	39 319	34 503	103	3 399	355	9,86
v tom							
Komárno	54 517	8 284	7 332	30	654	72	13,45
Levice	56 086	7 152	6 087	3	811	42	10,85
Nitra	82 628	6 714	6 062	23	497	53	7,34
Nové Zámky	71 433	8 379	7 359	12	674	79	10,30
Šaľa	26 374	2 519	2 191	8	233	20	8,31
Topoľčany	38 164	4 249	3 668	23	349	76	9,61
Zlaté Moravce	20 672	2 022	1 804	4	181	13	8,73

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.11.2015

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava

Miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR o priemerného počtu uchádzačov o zamestnanie v roku 2014. Algoritmus výpočtu stanovila MPSVR SR.

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. Úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 77,02% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. č. 29 : Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy podľa krajov za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Bratislavský kraj	1 260	107,3
Trnavský kraj	905	105,0
Trenčiansky kraj	875	104,9
Nitriansky kraj	836	105,1
Žilinský kraj	890	104,0
Banskobystrický kraj	833	105,0
Prešovský kraj	769	104,9
Košický kraj	924	103,9

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 30: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za rok 2014

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Spolu SR	992	105,7
z toho		
Nitriansky kraj	836	105,1
v tom okres		
Komárno	764	105,2
Levice	860	110,2
Nitra	885	104,0
Nové Zámky	778	103,5
Šaľa	931	107,3
Topoľčany	755	103,1
Zlaté Moravce	807	102,4

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

V roku 2014 bola priemerná mzda v obvode/okrese Komárno 764 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 992 EUR (v Nitrianskom kraji bola 836 EUR). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 228 EUR ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností.

L'udia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond, domácnosti

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2011 v obci bolo 348 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 96,9%-ný podiel mali rodinné domy (260 rodinných domov). Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 51 rodinných domov bolo neobývaných, z ktorých iba 1 bol určený na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od 2011 došlo k miernym zmenám v počte a štruktúre bytového a domového fondu: v období 2011-2014 bolo vybudovaných 6 nájomných bytov v 1 bytovom dome. Táto skutočnosť svedčí o miernej intenzite výstavby bytov v obci.

Tab. č. 31: Vývoj počtu postavených bytových a rodinných domov v období 2000-2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet postavených rodinných domov	0	0	1	0	1	3	1	0	1	1	0	0	0	0	0
Počet postavených bytových domov/bytov	0	1/2	2/12	2/16	0	0	0	0	0	1/15	0	0	0	0	1/6

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. č. 32: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Veľké Kosihy
pred r. 1919	24
1919 - 1945	30
1946 - 1960	33
1961 - 1970	161
1971 - 1980	29
1981 - 1990	7
1991 - 2000	2
2001 - 2005	24
2006 a neskôr	12
Nezistené	66
Spolu	388

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Tab. č. 33: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu

Typ súkromnej domácnosti	
Nerodinné domácnosti	106
Domácnosti, ktoré tvorí jedna rodina	189
Domácnosti pozostávajúce z dvoch a viac rodín	63
Spolu	358

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Pri sčítaní ľudu v roku 2011 bolo v obci 410 cenзовých domácností. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Tab. č. 34: Domácnosti podľa veľkosti

Veľkosť súkromnej domácnosti	
1 osoba	93
2 osoby	81
3 osoby	82
4 osoby	62
5 osôb	28
6 osôb a viac	12

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenzových domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Na celkovom počte cenzových domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, bol prevládajúcim typom domácností. V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie.

Veľkostná skladba cenzových domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 1 členná domácnosť.

Tab. č. 35: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Typ obydla	
Obývané byty	336
Iné obytné jednotky	0
Kolektívne obydla	2
Nezistené	10
Spolu	348

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. č. 36: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Obývané byty podľa celkovej podlahovej plochy	
< 40	31
40 – 80	262
81 – 100	28
100 +	24
Spolu	345
Počet miestností	
1 obytná miestnosť	9
2 obytné miestnosti	54
3 obytné miestnosti	163
4 obytné miestnosti	58
5 a viac obytných miestností	62
Spolu obývané	348
Neobývané	51
Nezistenou obývanosťou	1
Spolu	400

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektívnosť dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

Cez riešené územie prechádza dopravný koridor európskeho významu:

- európsky multimodálny koridor č. VII (vodná cesta Dunaj).

V blízkosti riešeného územia prechádza aj ďalší dopravný koridor európskeho významu:

- európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť blízkosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy: 38 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75.

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim popri severnej hranici k.ú. obce Veľké Kosihy je cesta I/63 (Bratislava - Dunajská Streda - Komárno), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a opлотeniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov, asfaltové (betónové) chodníky pre peších sú vybudované len v krátkych úsekoch.

Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj rekonštrukciou skvalitniť miestne komunikácie.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Železničná trať č. 131 Bratislava-Dunajská Streda-Komárno prechádza pri severnej hranici k.ú. obce, avšak obec Veľké Kosihy nie je priamo napojená na európsky železničný systém: najbližšia železničná stanica je v susednej obci Okoličná na Ostrove (4 km) na vyššie uvedenej trati č. 131 (aj stanica sa nachádza na hranici dvoch katastrálnych území spomenutých obcí). Trať č. 131 je jednokolajná trať a neelektrifikovaná. V budúcnosti sa plánuje modernizácia tejto trate na traťovú rýchlosť 120 km/h, vrátane elektrifikácie a technickej modernizácie.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (22 km),
- cesty do regionálnych uzlov Zemianska Olča (6 km) a Okoličná na Ostrove (6 km),
- cesty do regionálneho mestského centra Veľký Meder (20 km).

Hromadná preprava osôb je zabezpečená autobusovou prepravou prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje prevažne ARRIVA Nové Zámky a.s..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na vzťahy na centrálnu časť obce.

Cez riešené územia prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku: medzinárodná Dunajská cyklistická cesta, avšak zatiaľ chýba kvalitná infraštruktúra cyklotrasy – v strednodobom horizonte je potrebné realizovať vybudovanie cyklistickej cesty na hrádzi Dunaja Čičov – Komárno.

V strednodobom horizonte pre zvýšenie bezpečnosti cyklistov je potrebné vybudovať aj lokálne cyklochodníky.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 90 km vzdialenosti v Bratislave. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Stav technickej infraštruktúry

Infraštruktúra	Ukazovateľ	Súčasný stav	Budúci stav
Pošta	áno/nie	áno	áno
Káblková televízia	áno/nie	nie	nie
Verejný vodovod	pokrytie v %	100%	100%
Vlastný zdroj pitnej vody	názov/výdatnosť	áno	áno
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	0%	0%
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	0%	0%
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	100%	100%
Pripojenie na sieť internet	ISDN	80%	100%
Verejný internet	áno/nie	nie	nie
Verejný prístupový bod	áno/nie	nie	nie
Internetová kaviareň	áno/nie	nie	nie
Počet počítačov pre verejný prístup do siete internetu	počet	0	2
Pokrytie signálom Orange	%	100%	100%

Pokrytie signálom Telekom	%	80%	100%
Pokrytie signálom O ₂	%	50%	100%
Verejné studne	počet	0	0
Pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	0	4
Vodojemy	počet/objem	1	1
Priemyselná zóna poľnohospodárska	počet firiem	11	15
Priemyselná zóna skladové hospodárstvo	skladová plocha v m ²	áno	áno
Skládka TKO	áno/nie	áno	áno
Separovaný zber	áno/nie	áno	áno
Zberný dvor pre separovaný zber	áno/nie	nie	nie
Kompostovisko	áno/nie	áno	áno
Cintorín	počet	3	3
Dom smútku	počet	2	2

Zásobovanie pitnou a užitkovou vodou

Obec Veľké Kosihy má vybudovaný verejný vodovod (vodným zdrojom je miestna studňa, v roku 2007 boli realizované technické zásahy do vodovodnej siete pre zlepšenie kvality pitnej vody – pre zníženie obsahu mangánu a železa).

Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť v obci Veľké Kosihy nie je vybudovaná (v súčasnosti splaškové vody sú zachytávané lokálne v žumpách a likvidované odvozom fekálnymi vozidlami na poľnohospodárske polia), jej realizácia je naplánovaná v strednodobom horizonte. Plán odkanalizovania obce počíta s výstavbou čističky odpadových vôd v riešenom území (ktorá by slúžila aj pre čistenie odpadových vôd z obce Klížska Nemá).

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Veľké Kosihy je zásobovaná el. energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch.

V strednodobom horizonte je potrebná rozsiahla rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci Veľké Kosihy.

Zásobovanie plynom

Obec Veľké Kosihy je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec Veľké Kosihy má dobré GSM pokrytie od všetkých troch domácich mobilných operátorov: Orange a.s., Telefónica O2 a.s. a Slovak Telekom, a.s. . Obec Veľké Kosihy má dobré GSM pokrytie aj od mobilného operátora Telenor a.s. z Maďarska.

V obci Veľké Kosihy je dostupný širokopásmový internet.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu v obci Veľké Kosihy je umiestnená v samostatnom priestore obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, čiastočne vedené na betónových stĺpoch elektrického rozvodu, čiastočne sú rozvody vedené aj na drevených stĺpoch slaboprúdových telekomunikačných rozvodov. Amplióny obecného rozhlasu sú umiestnené na najfrekvencovanejších miestach obce a pri hlavných komunikáciách. Amplióny a rozvody obecného rozhlasu si vyžadujú v budúcnosti celkovú rekonštrukciu.

Elektronická siréna

Pre potrebu varovania obyvateľstva a vyrozumienia osôb v prípade nepredvídaných okolností je umiestnená na obecnom kultúrnom dome elektronická siréna a je ovládaná miestne z obecného úradu. Ovládanie je možné aj centrálné z obvodného/okresného mesta Komárno.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Poľnohospodárstvo

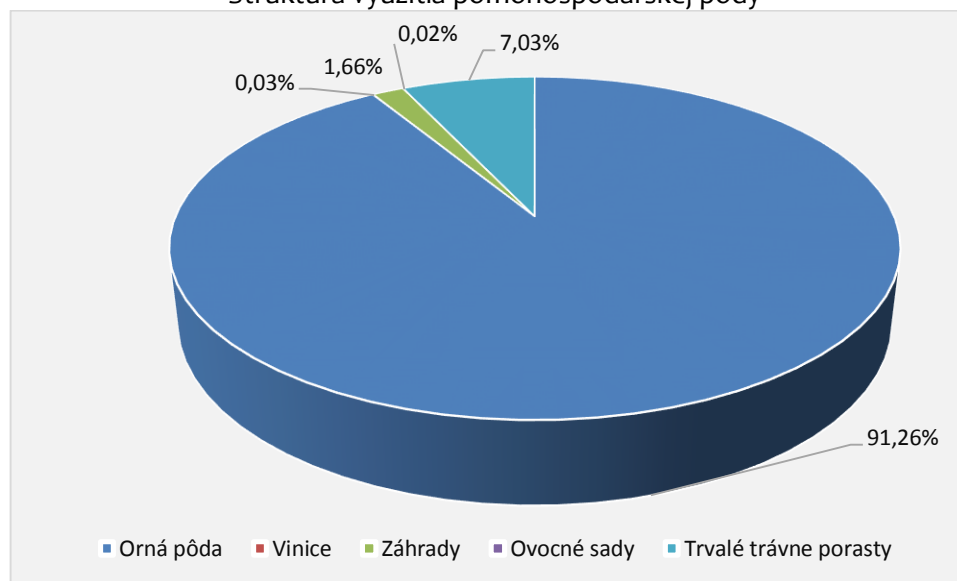
Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 1 862,1 ha, čo predstavuje 76,75% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívannej ako orná pôda – 91,26%.

Tab. č. 37: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Orná pôda	Chmelnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty
Veľké Kosihy	24 271 201	18 627 186	16 998 483	0	5 210	309 825	4 051	1 309 617

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Štruktúra využitia poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o..

V riešenom území najväčším poľnohospodárskym podnikom je transformované Poľnohospodárske družstvo Veľké Kosihy (20 zamestnancov), druhým najväčším agropodnikom riešeného územia je transformované Poľnohospodárske družstvo Okánikovo (zamestnáva 6 osôb). Hlavným profilom oboch agropodnikov popri rastlinnej výrobe realizovanej na ornej pôde je chov hovädzieho dobytku. Medzinárodná spoločnosť Dan - Slovakia Agrar, a.s. sa zaoberá veľkochovom ošípaných a zamestnáva 15 zamestnancov – v nadväznosti na túto aktivitu by bolo možné vybudovať reaktor na využitie bioenergie z výkalov vzniknutých pri chove.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniný (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol. V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá

zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

V mikropriestore obce veľkú tradíciu má včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo (veľa možností rybolovu poskytuje rieka Dunaj), ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je veľmi nízka – podiel lesného pôdneho fondu je len 3,46% (celoslovenský priemer je vyše 40%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami, ako stolárstvo, zámočníctvo, výroba a predaj pekárenských výrobkov, cukrárenských výrobkov a trvanlivého pečiva, obrábanie kovu, píla, atď.. Najvýznamnejšími priemyselnými podnikmi riešeného územia sú:

- ⇒ ANTONELLA, s.r.o. - výroba cestovín (zamestnáva 3 osoby),
- ⇒ VICENTE TORNS SLOVAKIA, a.s. - výroba plochých medených káblov, výroba výrobkov a káblov z neželezných kovov (zamestnáva 120 osôb)
- ⇒ SZ TRANS s.r.o.- ľahký priemysel – šijacia dielňa + doprava (13 zamestnancov)

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily. V strednodobom horizonte pre rozvoj miestnej ekonomiky obec Veľké Kosihy podporuje využívanie bývalého areálu CO na vytvorenie pracovných príležitostí – vytvorenie ekonomického parku.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel).

V obci sa nachádzajú služby, ako: pohostinská činnosť; kaderníctvo; autoservis; sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb; obchodná činnosť so zmiešaným tovarom - potravinami, ovocím, zeleninou, drogistickým, priemyselným a drobným tovarom, domácimi potrebami; vnútroštátna a medzinárodná cestná verejná doprava tovaru; maliarske

práce; vydavateľská činnosť; vedenie účtovníctva; montáž a servis elektrických a elektronických zariadení; atď.. V službách najväčším zamestnávateľom – podnikateľským subjektom je Komunálna spoločnosť s.r.o., ktorá zabezpečuje prevádzku skládky odpadu.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom.

Sieť maloobchodných predajní tvoria 4 predajne potravín, 1 predajňa textilu, 1 rozličného tovaru.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Poštový úrad (Slovenská pošta, a.s.) sa nachádza v centre obce – v budove obecného úradu.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade, najbližšie sú lokalizované v obci Zemianska Olča (7 km).

Podnikateľská aktivita

K 31.12.2014 v obci bolo 104 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 65,38% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. č. 38: Vývoj počtu fyzických osôb - podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
41	52	58	65	94	86	87	85	77	78	68

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 39: Vývoj počtu fyzických osôb - živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
39	50	54	61	89	83	84	82	74	74	64

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 40: Vývoj počtu fyzických osôb – slobodné povolania v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0	0	2	2	3	3	3	3	3	4	4

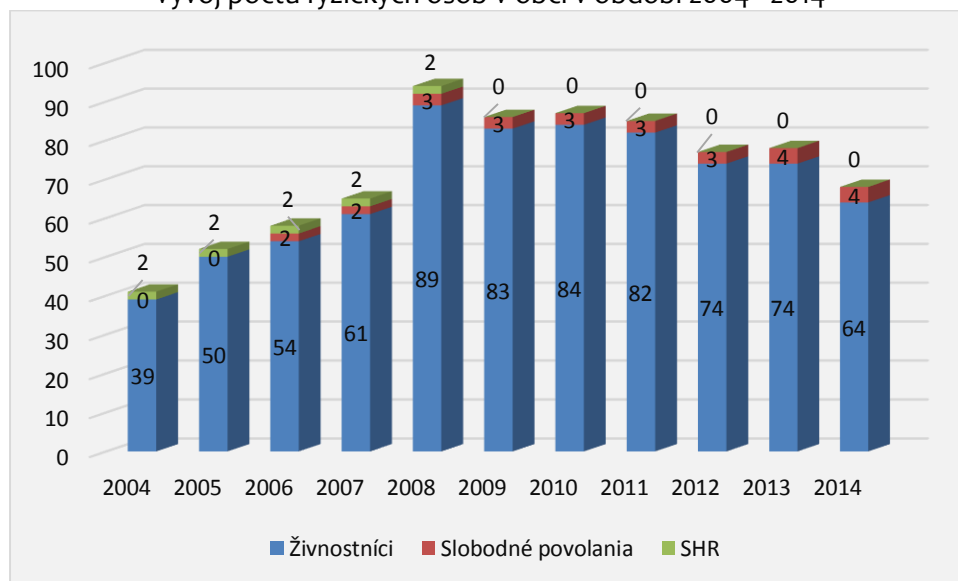
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 41: Vývoj počtu fyzických osôb - samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu fyzických osôb v obci v období 2004 - 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 42: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	5	5	6	8	9	11	17	18	25	28

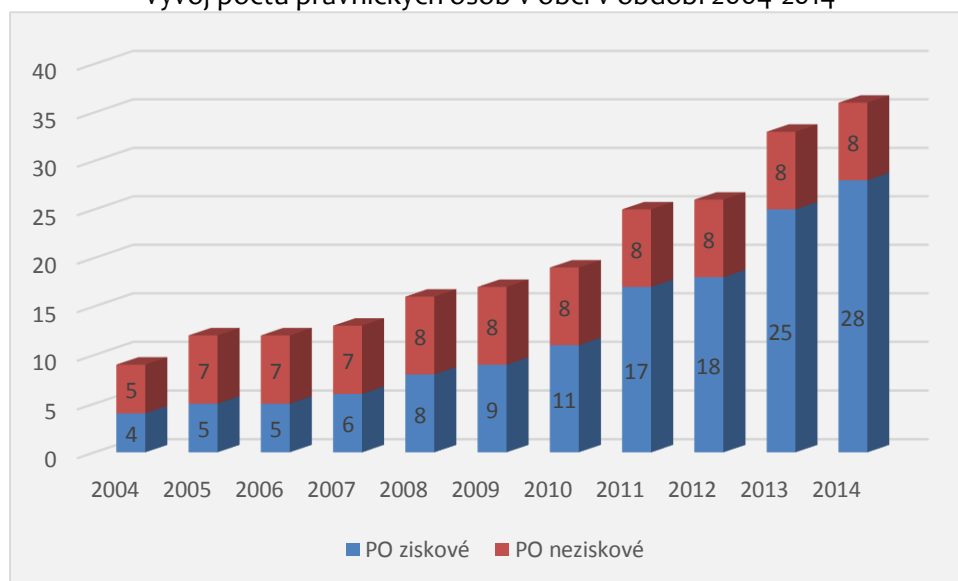
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Tab. č. 43: Vývoj počtu právnických osôb neziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5	7	7	7	8	8	8	8	8	8	8

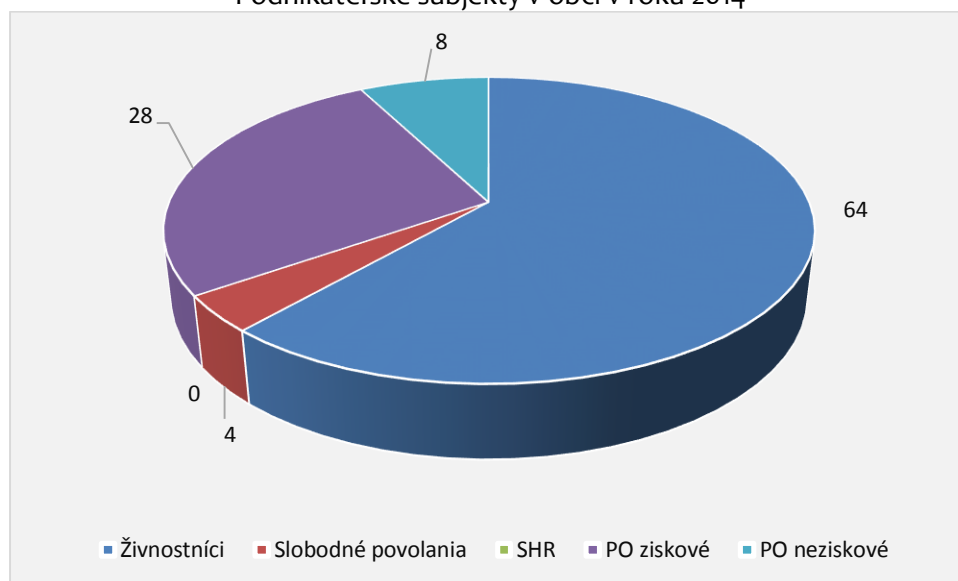
Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2004-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Podnikateľské subjekty v obci v roku 2014

Zdroj: Vlastné spracovanie, ŠÚ SR 2015

Tab. č. 44: Zoznam podnikateľov subjektov v obci Veľké Kosihy

Podnikateľské subjekty	
s prevádzkou v obci	
WP TECH s.r.o.	82108 Bratislava-Ružinov
Angela Czitová	94621 Veľké Kosihy
Géza Farkas	94621 Veľké Kosihy
Zoltán Jenei - A+Z Mini Market	94621 Veľké Kosihy
Gizela Samuová - MINI BAZÁR	94621 Veľké Kosihy
Erika Esztergályosová - ERIKA-POTRAVINY	94621 Veľké Kosihy
Zsolt Lukács	94621 Veľké Kosihy
JEDNOTA spotrebné družstvo Komárno	94501 Komárno
Home Sales s.r.o.	81102 Bratislava-Staré Mesto
TechniCAD, s.r.o.	94501 Komárno
Anikó Vidová - BE - AN STAV	94621 Veľké Kosihy
Silvia Esztergályosová	94621 Veľké Kosihy
Záhradkárské služby spol. s r.o. Hurbanovo	94701 Hurbanovo
Slovenská pošta, a.s.	97401 Banská Bystrica
Anna Bölskeiová - TOM&AN	94621 Veľké Kosihy
Melinda Palušková - BENETA	94621 Veľké Kosihy
Alžbeta Kaczová - AGROBET	94614 Zemianska Olča
Ibolya Ághová	94621 Veľké Kosihy
Ildikó Tóthová	94621 Veľké Kosihy
Zoltán Tóth - Csendes	94603 Kolárovo
Alžbeta Kurdiová - BETTI - potraviny	94621 Veľké Kosihy
František Szakál	94621 Veľké Kosihy
Valéria Mészárošová - RIA-SHOP	94621 Veľké Kosihy

Vojtech Samu - SAMEX	92901 Dunajská Streda
STELLA, spol. s r.o.	91501 Nové Mesto nad Váhom
Andrea Baloghová - ANDI salón	94621 Veľké Kosihy
Alžbeta Szabóová - PNEUSERVIS	94621 Veľké Kosihy
Ing. Ľudovít Nagy - LILLA	04501 Moldava nad Bodvou
Gabriel Esztergályos - BECKER BOYS	94621 Veľké Kosihy
Melinda Fitosová - FIMA	94621 Veľké Kosihy
Zoltán Nagy	94621 Veľké Kosihy
Vincent Rácz	94501 Komárno
Tomáš Bölcskei - TOM&AN	94621 Veľké Kosihy
Blanka Szabóová	94621 Veľké Kosihy
Eugen Kacz	94614 Zemianska Olča
Obec Veľké Kosihy	94621 Veľké Kosihy
Tünde Nagyová - ELEGANCIA	94621 Veľké Kosihy
AIDAN, s. r. o.	83103 Bratislava-Nové Mesto
Ján Nagy	94621 Veľké Kosihy
Frida Csizmadiová - Kék Duna	94621 Veľké Kosihy
Ing. Attila Balogh - FATIMA	94612 Zlatná na Ostrove
Silvia Csepregiová - CSEPP	94612 Zlatná na Ostrove
Vojtech Pint	94612 Zlatná na Ostrove
Vojtech Czita - AIDA	94621 Veľké Kosihy
Ing.Mária Kaczová - POM-POM	94501 Komárno
Árpád Csémi	94621 Veľké Kosihy
Žaneta Gabrielová	94621 Veľké Kosihy
Irena Baloghová - Ajrin	94501 Komárno
Priska Esztergályosová	94621 Veľké Kosihy
Kristína Danicsová - HOSTINEC KRISZTI	94619 Číčov
ANTONELLA, s.r.o.	94621 Veľké Kosihy
Dávid Jenei	94621 Veľké Kosihy
Atila Kurdy - OBUVGAL	94501 Komárno
Kinga Prevics	94621 Veľké Kosihy
František Jassa	94621 Veľké Kosihy
Anita Esztergályosová - ANITA KADERNÍCTVO	94621 Veľké Kosihy
Eduard Domonkos - LYON	94619 Číčov
Jozef Krajčí - U MYSLIVCA	94618 Trávník
DP GLOBÁL, príspevková organizácia	94603 Kolárovo
WooCount, s.r.o.	94621 Veľké Kosihy
Ľudovít Szép - Gold - fruit	94614 Zemianska Olča
Elvira Nagyová - ANTONELLA	94621 Veľké Kosihy
Štefan Sztakovics	94614 Bodzianske Lúky
zapísané v Obchodnom registri SR	SHR
Alternative Electronics s. r. o.	JUMBO BUS s.r.o.
ANTONELLA SK, s.r.o.	Ke&Fa, s.r.o.
ANTONELLA, s.r.o.	Komunálna spoločnosť s.r.o.

ATDO s.r.o.	L I L L A s.r.o.
B&L BAU s. r. o.	Poľnohospodárske družstvo Okánikovo
CUNA s.r.o.	Poľnohospodárske družstvo Veľké Kosihy
FLAPS ONE s.r.o.	SKY WINGS, spol. s r.o.
FLOCONT s.r.o.	SZ - TRANS s.r.o.
Furrier's Wood s.r.o.	VICENTE TORNIS SLOVAKIA, a.s.
Global Transfer s. r.o.	Vojtech SAMU
Jednota, spotrebné a výrobné družstvo vo Veľkých Kosihách	WooCount, s.r.o.

Zdroj: OR SR, ŽR SR, ŠÚ 2015

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiach v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. v znení č. 556/2010 Z.z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenska do roku 2020 na základe kultúrneho, historického a prírodného potenciálu cestovného ruchu na Slovensku z dlhodobého hľadiska predurčuje hlavné druhy cestovného ruchu, ktorými sú:

- letný cestovný ruch,
- zimný cestovný ruch,
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch,
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika
- doplnkové formy cestovného ruchu

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Veľké Kosihy má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie - hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch,
- vidieckej turistiky vrátane agrotistiky.

V obci Veľké Kosihy turisticky najhodnotnejšími lokalitami sú:

- reformovaný kostol – z roku 1819,
- rímskokatolícky kostol – novostavaný (v roku 2007),
- kaštieľ klasicistický z 30. rokov 19. stor., v roku 2002 bol zrekonštruovaný, dnes slúži ako bytový dom.
- chránené prírodné územia: Dunajské luhy, Veľkolélsky ostrov, Mostové, Dunajské trstiny.

V obci Veľké Kosihy turisticky významným podujatím je festival Žitnoostrovské folklórne slávnosti piesní a tancov, organizovaný každoročne od r. 1962.

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén, EUROVELO 6 a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Turista necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Veľké Kosihy izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Veľké Kosihy sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agrotistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Veľký Meder – nachádza sa 20 km od obce Veľké Kosihy smerom na západ; mesto je významným regionálnym kultúrnym centrom; najväčšou turistickou atrakciou je termálne kúpalisko – v roku 2005 tunajšie kúpalisko bolo najnavštevovanejším kúpaliskom na Slovensku (malo vyše 600 tisíc návštevníkov),
- mesto Komárno – mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,
- mesto Dunajská Streda – nachádza sa 28 km od obce Veľké Kosihy smerom na západ, mesto je významným kultúrnym a hospodárskym centrom juhozápadného Slovenska, najväčšími turistickými atrakciami mesta sú termálne kúpalisko, viaceré galérie, Žitnoostrovné múzeum a organická umelecká architektúra,

- Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy – Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy bola ustanovená vyhláškou MŽP SR č. 81/1998 Z.z. o Chránenej krajinnnej oblasti Dunajské luhy z 3. marca 1998 s účinnosťou od 1. mája 1998. Chránená krajinná oblasť sa rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko - maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie celé sa nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumulčných depresí s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja.
- mesto Győr – nachádza sa v Maďarsku - 35 km od obce Veľké Kosihy smerom na juh, mesto má takmer 200 tis. obyvateľov a je vysoko atraktívnym kultúrnym a hospodárskym strediskom západného Maďarska.

Obec je súčasťou Podunajského turistického regiónu (okresy Dunajská Streda, Komárno, územie obvodu Štúrovo (JV časť okresu Nové Zámky) a 2 obce okresu Senec, nachádzajúce sa v tesnej blízkosti Dunaja (Hamuliakovo, Kalinkovo)), ktorý je zaradený do kategórie s národným významom. K subregiónom s vyprofilovaným cestovným ruchom patria Malý Žitný ostrov (vrátane vodného diela Gabčíkovo) väzbou na Szigetköz v MR, Dunajská Streda, Veľký Meder, Komárno, Štúrovo väzbou na Ostrihom.

V roku 2010 v obci Veľké Kosihy boli umiestnené 4 nové informačné tabule v 4 jazykoch pre návštevníkov obce vďaka 95% podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja pre Miestnu akčnú skupinu Združenie Dolného Žitného ostrova. Každá informačná tabuľa má iné tematické zameranie - ich názvy sú "MAS Združenie Dolný Žitný ostrov", "História obce Veľké Kosihy", "História - časti obce Veľké Kosihy", a "PR Mostové a Dunajské trstiny". Súčasťou inf. tabúl sú mapy a fotografie. V rokoch 2010-2011 turistická infraštruktúra obce Veľké Kosihy rozvíjala ďalej v rámci projektu "Pre čistejšie Podunajsko, Európu / Tisztább Duna mentéért, Európaért", ktorý projekt bol financovaný z ERDF v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika 2007 – 2013. V rámci projektu v riešenom území boli realizované aktivity:

- odstraňovanie skládok menšieho rozsahu na oboch brehoch Dunaja zapojením miestneho obyvateľstva a dobrovoľníkov,
- umiestnenie lavičiek, informačných tabúl, smetných košov a striešok,
- umiestnenie sociálnych a turisticko-informačných zariadení na brehu Dunaja v obci Veľké Kosihy (ďalšie takéto zariadenia boli vybudované v obci Iža),
- vydanie publikácie Podunajsko - Duna mente.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je relatívne dobrá, cestovný ruch však má výrazne väčší, zatiaľ nevyužitý potenciál. Najväčším nedostatkom z hľadiska turistickej atraktivity obce je absencia kvalitných ubytovacích služieb.

V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich (vyhládoková veža), ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavuje veľtok Dunaj, prístav, v katastri obce prechádzajúca Dunajská cyklistická cesta a na ňu nadväzujúce miestne cyklocesty, revitalizované jazero na severnej hranici zastavaného územia, blízke termálne kúpalisko vo Veľkom Mederi, chránené prírodné výtvyry - územia nachádzajúce sa v k.ú. obce.

Ponuka služieb CR ešte nie je dostatočne široká a kvalitná. Napriek tomuto stavu v regióne pokladajú odvetviu veľký význam, čoho je dôkazom, že rozvoj cestovného ruchu je integrálnou súčasťou strategických rozvojových plánov od miestnej po regionálnu úroveň. Tak isto spoločný postup v rozvoji cestovného ruchu je jednou z najčastejších tém cezhraničnej hospodárskej spolupráce, na projektovom území hlavne medzi slovenskými a maďarskými oblasťami. Podunajský región zo strednodobého hľadiska je považovaný za región nadregionálneho významu, z dlhodobého hľadiska za národného významu.

Druhy turizmu:

- Silný domáci turizmus
- V letnom období aj príjazdový turizmus najmä z ČR a MR
- Dlhodobý pobytový turizmus –v letnom období
- Inak krátkodobé pobyty a silná jednodenná návštevnosť

Formy turizmu:

- Letný pobytový turizmus pri vode, vodné športy
- Letný pobytový pri termálnej vode
- Poznávací turizmus –historické dedičstvo

Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom:

- Pobyt / rekreácia pri vode
- Vodné športy
- Vodná turistika / vodáctvo
- Pobyt/rekreácia pri termálnej vode
- Cykloturistika
- Vidiecky turizmus
- Poznávací turizmus

V súčasnosti je región vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Zo zahraničia dovolenkári z Čiech s nízkym rozpočtom na pobyt a hostia zo susedného Maďarska, často kvôli etnickým zväzkom. Nízky podiel na ubytovacej kapacite SR a jej podpriemerné využitie v dôsledku len jednej, krátkej sezóny. Región má predpoklady zlepšenia svojej pozície na trhu. K tomu je potrebné využiť os Dunaja (a jeho bezprostredné okolie), na ktorej sa rozvíja v posledných rokoch medzinárodný turizmus. Druhou šancou sú zdroje termálnej vody. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

Cykloturistika

Po protipovodňovej hrádzi Dunaja prechádza Dunajská cyklocesta, ktorá je jednou z najnavštevovanejších cyklotrás v Európe. Je súčasťou cesty EUROVELO 6, ktorá má dĺžku 4448 km a nazýva sa aj riečna trasa, lebo vedie pozdĺž veľkých európskych riek - väčšiny Loiry, časti Saôny, krátkej časti horného toku Rýnu a takmer celej dĺžky druhej najväčšej európskej rieky Dunaj, čím spája francúzske atlantické pobrežie s rumunským mestom Constanta pri Čiernom mori. Dunajská cyklocesta prechádza rozmanitou riečnou krajinou a historickými mestečkami. Čo ju ale robí najviac príťažlivou je jej pomerne nízka náročnosť, keďže vedie stále po rovine popri toku Dunaja. Cyklocesta bola v roku 2014 pokrytá asfaltovým povrchom na úseku Komárno – Iža – Patince – Radvaň nad Dunajom – Moča – Kravany nad Dunajom a boli tu vybudované dve cyklistické odpočívadlá. Je pripravená projektová dokumentácia na chýbajúci úsek EUROVELO 6 v území Komárno – Veľké Kosihy.

Sociálna infraštruktúra - občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce.

Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na miestnom stavebnom úrade.

Spádovosť obce Veľké Kosihy

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Veľké Kosihy
Sídlo pracoviska daňového úradu	Komárno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Zemianska Olča
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2011

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu budovy Obecného úradu, cieľom je zlepšiť technický stav budovy OcÚ, zníženie prevádzkových nákladov a energetickej náročnosti (výmena okien, nová strecha).

Školstvo

V obci sa nachádzajú dve školské zariadenia, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Veľké Kosihy:

- materská škola s výchovným jaz. maďarským,
- základná škola 1-4 roč. s vyuč. jaz. Maďarským.

Starší žiaci (5-9. ročníky ZŠ) a ostatné miestne deti navštevujú základnú školu v susednej obci Okoličná na Ostrove.

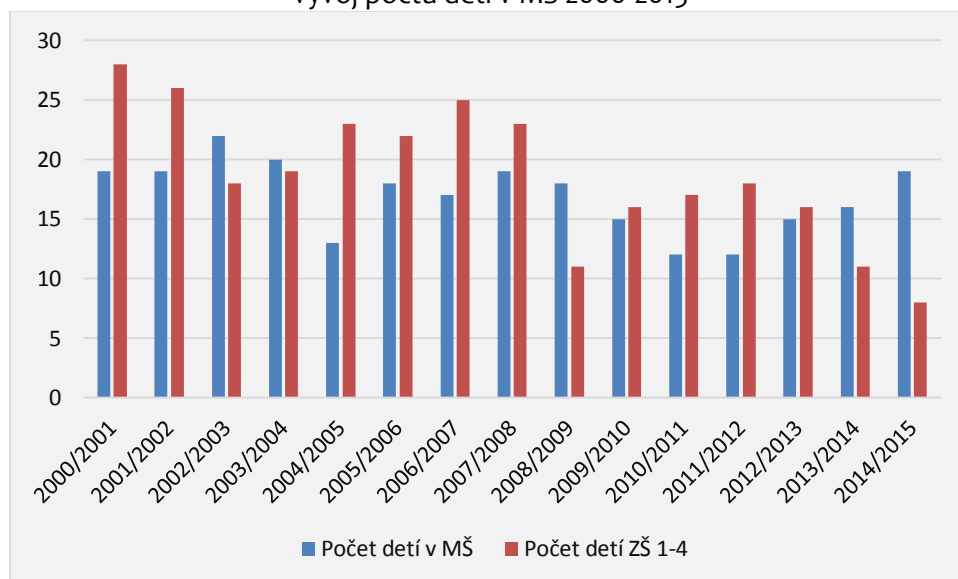
V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu budovy Materskej škôlky, cieľom je zlepšiť technický stav budovy, zníženie prevádzkových nákladov a energetickej náročnosti (výmena okien, nová strecha).

Tab. č. 45: Vývoj počtu detí a žiakov v MŠ v období 2000-2015

Školský rok	Počet detí v MŠ	Počet detí ZŠ 1-4
2000/2001	19	28
2001/2002	19	26
2002/2003	22	18
2003/2004	20	19
2004/2005	13	23
2005/2006	18	22
2006/2007	17	25
2007/2008	19	23
2008/2009	18	11
2009/2010	15	16
2010/2011	12	17
2011/2012	12	18
2012/2013	15	16
2013/2014	16	11
2014/2015	19	8

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Vývoj počtu detí v MŠ 2000-2015

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Zdravotníctvo, sociálne služby

V obci sa nachádza zdravotné stredisko – dostupné sú služby všeobecného lekára pre dospelých a zubného lekára. Ostatné ambulantné zdrav. služby pre obyvateľov obce sú zväčša zabezpečené v blízkom regionálnom uzli Zlatná na Ostrove. V obci Zlatná na Ostrove sa nachádza aj lekáreň.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s

riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb Zákon č.488/2008 Z.z. - zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (v znení č. 317/2009 Z. z., 332/2010 Z. z., 551/2010 Z. z., 50/2012 Z. z., 185/2012 Z. z., 413/2012 Z. z., 485/2013 Z. z., 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 376/2014 Z. z., 345/2015 Z. z.) definuje (v § 8o) pôsobnosť obce nasledovne: obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 - 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
 - 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 - 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 - 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - 3. opatrovateľskej služby,
 - 4. prepravnej služby,
 - 5. odľahčovacej služby,
 - 6. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 - 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu
 - 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 - 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázaných alebo perspektívne odkázaných na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona č.417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
 - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
 - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
 - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci Veľké Kosihy funguje základná organizácia Slovenského červeného kríža.

Riešené územie je sídlom významného inštitútu s nadregionálnym dosahom: Nádej - Reménység, n.o.. Nádej - Reménység, n.o. poskytuje všeobecno prospešné služby:

- humanitná starostlivosť, poskytovanie sociálnych služieb,
- účelom organizácie je poskytovanie humanitnej a soc. starostlivosti so zameraním na prevenciu závislosti na alkohole a iných návykových látkach, poskytovať podporu a pomoc závislým osobám,
- výchova na alkohole a iných návykových látkach závislých osôb k zdravému spôsobu života a napomáhanie ich sociálnej a zdravotnej rehabilitácie,
- vykonávanie pracovnej terapie, vedenie k získaniu a udržaniu pracovných návykov.

V strednodobom horizonte je potrebné riešiť problematiku sociálnej inklúzie osôb v dôchodkovom veku na Slovensku, dosiahnuť štandardnú úroveň starostlivosti o sociálne odkázaných starších obyvateľov obce, ktorá je porovnateľná s úrovňou starostlivosti v ostatných krajinách EU. K tomuto cieľu by mala prispievať rekonštrukcia miestneho Domova dôchodcov, ktorý inštitút zabezpečí adekvátnu starostlivosť o sociálne odkázaných dôchodcov z celého Slovenska.

Infraštruktúra v oblasti kultúry a športu, ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje kultúrny dom (kapacita 150 miest).

V priestoroch kultúrneho domu sídli obecná knižnica (nachádza sa v nej cca. 5 tis. kníh).

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: klub dôchodcov (v máji 2012 mal 32 členov), základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku - CSEMADOK-u, miestny zväz poľovníkov, zväz rybárov, zväz holubárov.

Tradičnými kultúrnymi akciami v obci sú:

- ⇒ február – fašiangová zábava, maškarný ples pre MŠ a ZŠ,
- ⇒ marec – oslava medzinárodného dňa žien,
- ⇒ máj – deň matiek, majáles (deň obce),
- ⇒ jún – protidrogová výchova mládeže,
- ⇒ júl – strelecká súťaž bateria,
- ⇒ august – zábava na ukončenie prázdninového obdobia,
- ⇒ od augusta do okt. pravidelne majstrovské futb. zápasy,
- ⇒ október – deň dôchodcov,
- ⇒ november – Katarínska zábava, spoločná poľovačka,
- ⇒ december – obecný Mikuláš, Silvestrovská zábava.

V riešenom území pravidelne vychádzajú miestne noviny *Keszi Kisbíró*.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalové ihrisko,
- detské ihriská v areáloch MŠ, ZŠ a obce.

V riešenom území registrovaným športovým klubom je FC DL GROUP Veľké Kosihy.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sídli viac mimovládnych organizácií.

Tab. č. 46: Zoznam mimovládnych organizácií so sídlom v obci Veľké Kosihy

Názov združenia
Nádej - Reménység, n.o.
Veľké Kosihy, n.o.
ECCLESIA
FC DL GROUP Veľké Kosihy
Združenie obcí dolného Žitného Ostrova

Zdroj: MV SR, 2015

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú 2 kostoly, 3 funkčné cintoríny a 2 domy smútku.

História obce Veľké Kosihy

V chotári obce sa našlo pohrebisko belobrdskej kultúry z 10. storočia. V rokoch 1237 – 1270, ktorá susedila s obcou Trávník. V roku 1268 sú zapísané dve obce Kezu, alias villa Kezu a pre odlíšenie jedna je zapísaná pod menom Bertalanova dedina. Obec bola pôvodne majetkom hradu Szolgagyör a Bana. Dedina neskôr prešla do rúk viacerých zemanov, spočiatku to boli jobagióni hradu Szolgagyör povýšení do zemianskeho stavu. V roku 1540 boli uvedení do tunajších majetkových dielov členovia rodu Csúzyovcov. Obec za tureckých vojen spustla a dosídlil ju Balázs Rába.

V roku 1652 sa Veľké Kosihy spomínajú v zozname kalvínskych farností župy Komárno s fíliami Malé Kosihy a Arcibiskupský Lél, čo v tých časoch bol na Žitnom ostrove obvyklý jav. Ale v dobe protireformácie nebolo v Uhorsku pokoj a v obci namiesto kalvínskych farárov a učiteľov pôsobili katolícki licencisti. V roku 1681 bol na krajinskom sneme podaný zoznam kalvínskych kostolov, fár a škôl zabratých katolíckmi, medzi ktorými sa spomínajú aj Veľké Kosihy. V roku 1713 sa tu znova spomína kalvínska farnosť, v cirkevnej zápisnici Inquisitis z roku 1717 sa píše, že v rokoch 1698 – 1699 zemepán Gyorgy Zámory v rámci dosídľovania spustnutej obce armádou poľského kráľa Jána Sobieskeho dovolil sa tu usadiť aj prenasledovaným kalvínom, hoci sám bol katolíkom.

V roku 1715 bolo v obci 21 domácností.

V 20. rokoch 18. storočia mala obec viacero zemepánov, hoci obec v tom čase bola malá. V rokoch 1745 – 1754 tu pôsobil chýrny protestantský kňaz českého pôvodu János Antal Valesius. Neskôr tu boli najväčšími zemepánmi Zámoryovci. V roku 1787 bolo v obci 44 domov a 336 obyvateľov, v roku 1828 51 domov a 249 obyvateľov. V roku 1848 tu bývalo 49 zemianskych rodín, 142 Katolíkov, 263 Kalvínov a 17 Židov.

Udalosti revolučných rokov 1848 – 1849 sa obce príliš nedotkli. Neskôr zdedili väčšiu časť majetkov vo Veľkých Kosihách Fejérváryovci. Obyvateľstvo obce sa zaoberalo hlavne poľnohospodárstvom a rybárstvom.

Dedinu často postihovali povodne (prvá zaznamenaná v roku 1770, najväčšia v roku 1886) a požiare (napríklad v rokoch 1843 a 1888).

30. septembra 1890 bol v obci založený Hasičský zbor, ktorý spočiatku neplnil svoje poslanie, až v roku 1895 po reorganizácii sa stal jeho veliteľom Dezső Ratkovszky. V roku 1886 vypukla v obci cholera. V roku 1893 tu boli zemepánmi Pannonhalmské generálne opátstvo. Vývoj v obci mal klesajúci trend, kým v roku 1869 žilo v obci 693, v roku 1880 len 568 obyvateľov a do roku 1890 ich počet klesol dokonca na 522 obyvateľov.

V roku 1887 bola k Veľkým Kosihám pričlenená obec Malé Kosihy, ktorá sa prvýkrát spomína v roku 1268 spolu s Veľkými Kosihami ako Villa Kezu. Neskôr sa spomína v roku 1272 pod menom poss. Kyskezu ... iuxta Kezu maiorem, keď kanonik Bálint tunajší majetok daroval oltáru sv. Martina, čo potvrdil kráľ Ladislav IV. Ale obec bola pôvodne majetkom hradu Szolgagyör. V roku 1382 sa Malé Kosihy vyskytujú pod menom Kyskezeu. Obec za tureckých vojen spustla a dosídlil ju veszprémsky župan Pál Vigyázó. Neskoršie dejiny obce sú totožné s Veľkými Kosihami a vyvíjala sa v tieni predsa len väčšieho osídlenia. V roku 1787 mala obec 30 domov a 186 obyvateľov. Obyvatelia obce sa zaoberali poľnohospodárstvom, tunajší mlynári patrili k cechu v Klízskej Nemej. Aj túto obec postihli prírodné katastrofy, povodne, požiare (1880, 1892).

Po zlúčení oboch obcí, na začiatku 20. storočia, boli najväčšími zemepánmi v obci barón Géza Fejérváry a dedičia Bélu Zámoryho. Dedinu opäť postihli povodne (1899), ľadovec (1898, 1912), či požiare (1898, 1911, 1917). V roku 1899 bola v obci zriadená pošta. V roku 1912 miestni

obyvatelia kúpili pod Malými Kosihami od generálneho opáta pannonhalmského dr. Tibora Hajdúja pasienky a právo rybolovu. V obci sa rozvíjal obchod a remeselníctvo.

V polovici 19. storočia bol k obci Veľké Kosihy pričlenený Arcibiskupský Lél. Prvýkrát sa spomína v roku 1072 ako Lelu a bol majetkom ostrihomského arcibiskupstva, ktoré ho od 14. storočia zálohovalo zemianskym rodinám. V roku 1247 sa spomínajú dve obce menom Leal a roku 1360 je dedina zapísaná ako Nobilis iobago (et villa), keď sa stala sídlom stolice zemanov – predialistov ostrihomského arcibiskupstva. Povinnosťou zemanov tejto zaujímavej vojensko – administratívnej organizácie nezávislej na župe bola účasť v bandériu ostrihomského arcibiskupa počas jeho vojnového ťaženia a chrániť jeho majetky. Do dnešných dní sa zachovalo niekoľko ošarpaných budov.

Obec Szántó (Scanto, Scamto) bola pôvodne majetkom pannonhalmského opátstva, ktorú im daroval v roku 1075 kráľ Géza I. V 40 domoch žili koniari, ktorí slúžili kláštoru. Za tatarského vpádu obec zanikla a už nikdy nebola obnovená. Samota sa neskôr stala majetkom ostrihomskej kapituly. V časti samoty bola v roku 1926 založená kolonistami z okolia Banskej Štiavnice, Bánoviec nad Bebravou a z Moravy osada **Okánikovo**. V roku 1929 tu žilo 25 obyvateľov a osada sa do dnešných dní nevyvinula vo väčšie osídlenie.

Dérhídja (Terchel, Terchely, Tharel) bola majetkom pannonhalmského opátstva, ktoré ju dalo v roku 1539 do prenájmu a roku 1570 prenajalo Péterovi Simondicsovi a Istvánovi Nagyovi. Neskôr ale samotu opátstvo prevzalo späť. V prenájme bola aj v 19. storočí. Pravdepodobne na začiatku 20. storočia tu vznikol malý majer s ovčím, ktorý je dnes prázdny. V chotári obce v 1. polovici 20. storočia bolo postavených viacero malých samôt, ktoré sa sčasti zachovali dodnes.

Prvá svetová vojna si z radov tunajšieho obyvateľstva vyžiadala krutú daň, 35 životov. Po roku 1918 sa obec stala súčasťou novovzniknutej I. ČSR. Obyvatelia sa naďalej zaoberali hlavne poľnohospodárstvom a rybolovom, v zimných mesiacoch plietli koše. V rámci pozemkovej reformy bol veľkostatok baróna Gezu Fejérváryho čiastočne skonfiškovaný. V rokoch 1920, 1926 a 1927 tu štrajkovali robotníci, neskôr nezamestnaní.

Obec sa očividne rozmáhala, boli tu tri knižnice (obecná, mládežnícka a učiteľská), pôsobili tu viacero spoločenských a kultúrnych organizácií - Dobrovoľný hasičský zbor - založený v roku 1925, Československý červený kríž, Kalvínsky spevácky zbor, SzMKE – Kultúrny spolok Maďarov na Slovensku. V roku 1927 sa v dedine objavilo prvé rádio. Vo Veľkých Kosihách aj v tomto období vyčíňali prírodné živly – požiare (1935, 1936, 1937), ľadovec (1925, 1935), povodne (1926, 1928). Bolo tu založených viacero obchodov, dokonca Mihály Lampert v časti Malé Kosihy viedol včelárstvo.

V rokoch 1938 – 1945 sa stali Veľké Kosihy súčasťou Maďarska, v tom čase najväčšími zemepánmi boli manželka baróna Gyulu Malcomesa, Marcell Goldschmied, Veľkolélska poľnohospodárska účastnícka spoločnosť a Gyorgy Terdi. V obci malo svoj obchod potravinárske a spotrebné družstvo HANZA (v roku 1938 malo 211 členov).

Na bojiskách druhej svetovej vojny padlo 47 miestnych obyvateľov. Po roku 1945 sa Veľké Kosihy opäť stali súčasťou ČSR, jeho obyvateľstvo maďarskej národnosti bolo neprávom zbavené občianskych práv a boli zatvorené maďarské školy. Po roku 1948 sa nepokojné pomery usporiadali, obyvateľstvu maďarskej národnosti boli vrátené občianske práva, z Veľkých Kosíh sa postupne stáva socialistická obec.

V roku 1949 bolo založené miestne JRD (už v roku 1946 zriadené miestne ŠM), socializácia obce sa skončila roku 1955. V roku 1954 Veľké Kosihy ohrozovala povodeň, v rokoch 1952 – 1954 bola obec elektrifikovaná. Začalo sa s výstavbou nových rodinných domov. Katastrofálna povodeň v roku 1965 takmer zničila celú obec. Pri obnove Veľkých Kosíh pomohli okresy Praha – západ a Berou. Obec sa z pohromy pozviechala neuveriteľne rýchlo.

Nová čerpacia stanica na Dunaji bola postavená v roku 1966. Do roku 1970 bola dokončená budova nového Kultúrneho domu, podobne aj nová budova Materskej školy, spevnené cesty a vybudované chodníky. V 70. rokoch sa JRD zlúčilo s JRD Číčov a ŠM so ŠM v Okoličnej na Ostrove. Na začiatku obce bol postavený rozsiahly areál skladov CO, v 1980 roku

bola postavená nová budova obchodu, športové ihrisko a hydroglóbus. Tvár obce zmenili na nepoznanie stavby nových rodinných domov v rámci individuálnej bytovej výstavby. V obci bola zriadená paneláreň Agrostavu (dnes nefunkčná). November 1989 ale politické pomery v ČSSR zmenil, bola zvrhnutá vláda komunistickej strany a tieto udalosti sa samozrejme dotkli aj Veľkých Kosíh.

Pamätihodnosti

- reformovaný kostol – z roku 1819,
- rímskokatolícky kostol – novostavaný (v roku 2007),
- kaštieľ klasicistický z 30. rokov 19. stor., v roku 2002 bol zrekonštruovaný, dnes slúži ako bytový dom.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Veľké Kosihy je vypracovaný.

Partnerstvá

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec Veľké Kosihy má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Ete (800 obyvateľov) z Maďarska.

Obec Veľké Kosihy je členom nasledovných organizácií:

Združenie obcí Dolný Žitný Ostrov - združuje 21 obcí Dolného Žitného ostrova, z toho 1 so štatútom mesta Kolárovo, 3 obce z okresu Nové Zámky a 18 obcí z juhozápadu okresu Komárno. Združenie aktívne spolupracuje od roku 1998, starostovia sa spravidla mesačne stretávajú na spoločných zasadnutiach a riešia aktuálne problémy a spoluprácu obcí. Predmetom združenia je zastupovanie a ochrana spoločných záujmov obcí, riešenie ich spoločných problémov a plnenie spoločných úloh, vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení a ďalších, ktoré svojim rozsahom a náročnosťou presahujú územie, alebo možnosti jednotlivých obcí. ZDŽO bolo aj v minulosti úspešným žiadateľom o podporu svojich aktivít v území. Obce spoločne prevádzkujú spoločnosť na nakladanie s odpadmi.

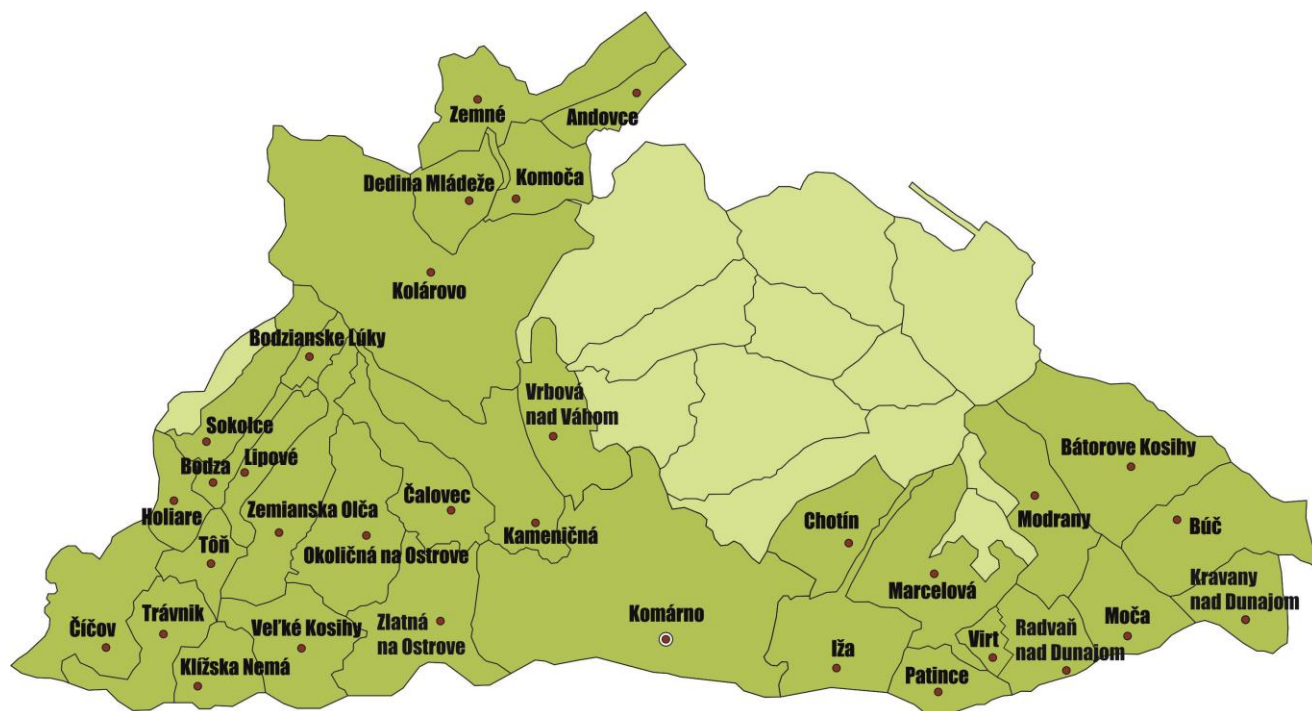
Regionálna rozvojová agentúra Komárno – obec Veľké Kosihy je členom RRA Komárno prostredníctvom Združenia obcí Dolný Žitný ostrov od roku 2000. Obec spolupracuje s agentúrou v záujme prispieť k spoločnému rozvoju juhu Slovenska. Cieľom RRA Komárno je aktivizovať

ekonomický rozvoj na Slovensku, predovšetkým v regiónoch okresu Komárno, Nové Zámky a Šaľa inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora.

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov - MAS ZDŽO vznikla v roku 2007 z iniciatívy na prípravu implementácie Prístupu LEADER. V záujme integrácie všetkých spoločenských sfér do rozvojového procesu bolo založené občianske združenie Združenie Dolný Žitný ostrov s cieľom sformulovať miestnu akčnú skupinu. Združenie rozbehlo plnohodnotnú prípravu na Program Leader vďaka podpore Nitrianskeho samosprávneho kraja vo dvoch kolách v rokoch 2007 a 2008. Mikroregión zriadil a prevádzkuje regionálnu skládku odpadov.

V súčasnosti funguje verejno-súkromné partnerstvo formou občianskeho združenia s názvom Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej „MAS ZDŽO“), ktoré bolo do registra MV SR zapísané dňa 31.10.2008 a vzniklo z iniciatívy združenia samospráv Združenie obcí Dolného Žitného ostrova spájajúceho 18 obcí z juho-západnej časti okresu Komárno, ktoré vyvíja svoje aktivity už od 30.1.1998, ako pokračovanie občianskeho Združenia Dolný Žitný ostrov založeného v roku 2007. V októbri 2014 sa MAS ZDŽO rozšírila o obce zo Združenia obcí Most priateľstva a mesto Komárno. Dnes tak tvoria členov MAS ZDŽO samosprávy 28 obcí okresu Komárno, mesto Komárno, mesto Kolárovo a 3 obce z okresu Nové Zámky. Okrem riešenia individuálnych aktuálnych problémov členských obcí, občanov a organizácií vznikla v regióne potreba širšej spolupráce a prípravy viacsektorovej spoločnej rozvojovej stratégie územia, a preto sme vytvorili pre územie Stratégiu CLLD do roku 2023.

VÍZIA MAS ZDŽO bola definovaná nasledovne: „Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.“

Miestna akčná skupina Združenie Dolný Žitný ostrov, 2015

Združenie miest a obcí okresu Komárno – združuje 31 obcí okresu Komárno, vzniklo v roku 2014. Predmetom činnosti Združenia je:

- presadzovanie opodstatnených požiadaviek samosprávy a posilnenie postavenia a práv obcí,
- riešenie regionálnych problémov,
- koordinácia postupu obcí pri plnení im zverených kompetencií a práv,
- koordinácia postupov pri rozvoji technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti,
- iniciovanie a podpora aktivít v oblasti spoločenskej, hospodársko-ekonomickej, ekologickej, sociálnej, športovej, atď.,
- ochrana prírody a životného prostredia.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjaní vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladení územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladení rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovaní spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorení podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovaní návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,

- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Veľké Kosihy k centru Komárna.

Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidiel rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí:

- a) podiely na daniach v správe štátu,
- b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy,

- c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Príjmy rozpočtu

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,

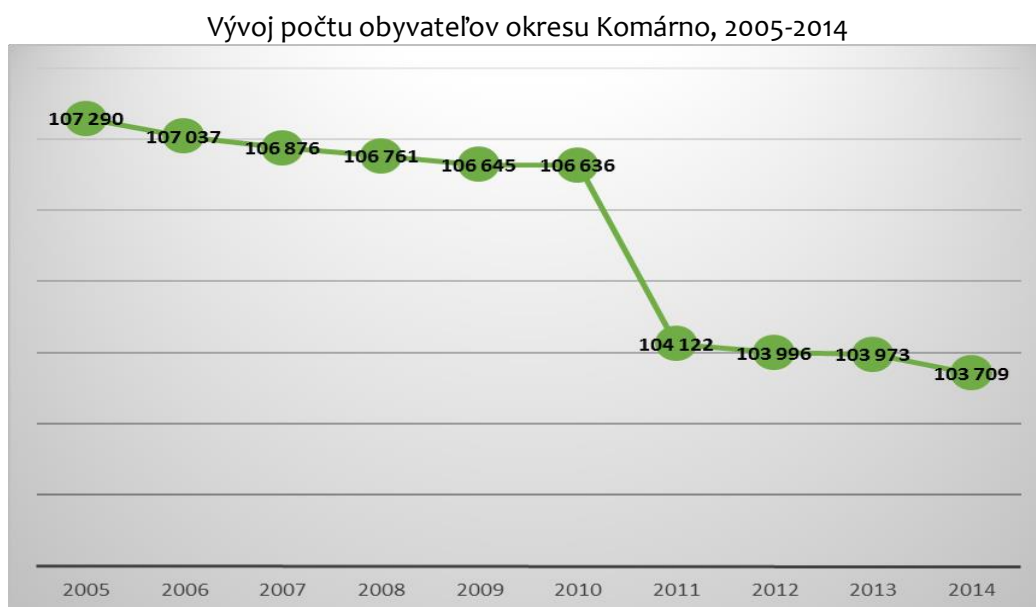
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Majetok obce

Majetok obce tvoria nehnuteľné a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávka a iné majetkové práva ktoré sú vo vlastníctve obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, zmenený a doplnený zákonmi č. 306/1192 Zb., č. 43/1993 Z.z., č. 245/1994 Z.z., č. 147/1995 Z.z., a č. 447/2001 Z.z.

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Okres Komárno je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 1 100,14 km², žije tu 103 709 obyvateľov (ŠÚ SR, 2015) a priemerná hustota zaľudnenia je 94 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2014). Správne sídlo okresu je mesto Komárno. V okrese sa nachádza 41 obcí, z toho 3 so štatútom mesta.

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Prirodzený úbytok obyvateľstva pokračuje, saldo migrácie ale naznačuje pozitívny vývoj, v posledných rokoch v okrese Komárno sa usídlilo viac ľudí, ako sa z neho vysťahovalo. V okrese žije viac žien, ako mužov, čo je podmienené aj strednou dĺžkou života žien o 7 rokov vyššou ako mužov. Vekové zloženie obyvateľstva indukuje v porovnaní s rokom 2005 nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles počtu v ostatných kategóriách.

Okres napriek výhodnej geografickej pozícii v trojuholníku troch veľkomiest Viedeň – Bratislava – Budapešť bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

Tab. č. 47: Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 30.06.2015

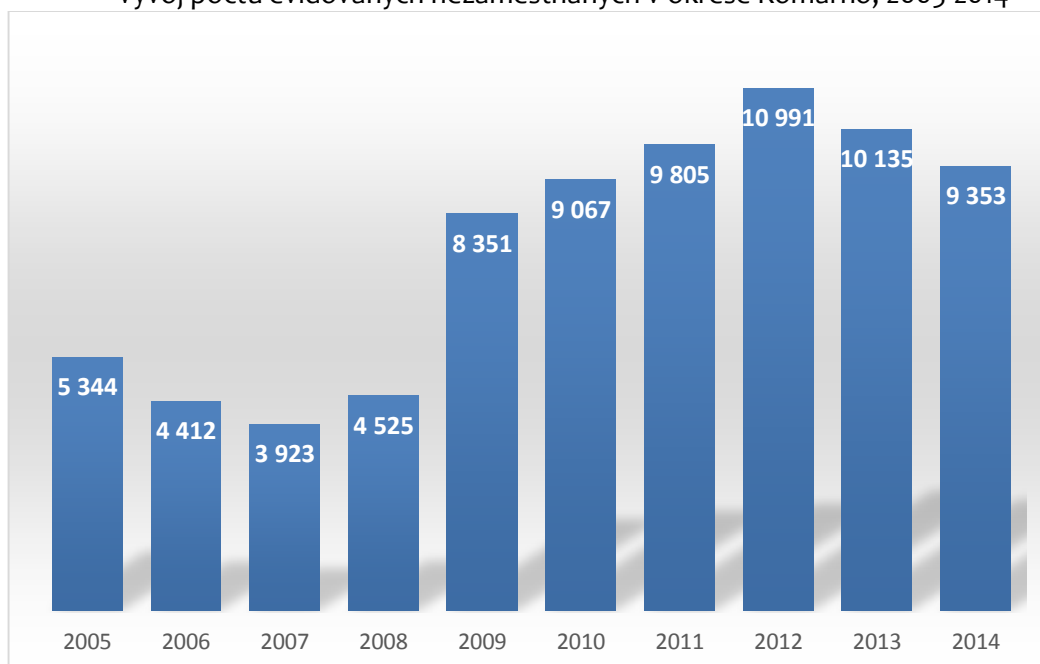
Územie	UoZ spolu	Z toho viac ako 12 mesiacov registrovaní UoZ	
		Počet	%
Okres Komárno	9 248	5 234	56,60
Nitriansky kraj	41 362	20 994	50,76
Slovenská republika	353 844	189 817	53,64

Zdroj: ÚPSVR, 2015

Obyvatelia okresu Komárno dochádzajú za prácou aj do okolitých okresov a do susedného Maďarska. Prihraničný priemyselný park (mesto Komárom) síce ponúka podstatne menej pracovných príležitostí v oblasti výroby spotrebnej elektroniky, mobilných telefónov a komponentov do automobilov, ako to bolo po minulé roky, ale vznikli nové pracovné príležitosti v mestách Győr, Tatabánya, Tata, Mór. Z regiónu Kolárovo si občania našli pracovné

uplatnenie vo firme Samsung Galanta, tento zamestnávateľ zabezpečuje aj dopravu svojich zamestnancov.

Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v okrese Komárno, 2005-2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Nepriaznivým sa javí vývoj v štruktúre uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, najmä podľa dĺžky evidencie. Uchádzači vo veku 50 rokov a viac tvoria až 36% všetkých uchádzačov o zamestnanie, sú ťažko umiestniteľní, nakoľko trh práce v regióne vyžaduje flexibilnú pracovnú silu. Zo strany zamestnávateľov je záujem o mladých ľudí, ktorí sa dokážu prispôsobiť novým technológiám a častým zmenám vo výrobnom procese.

Priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa SR v období 2005 až 2012 vzrástli z úrovne 701 € na 1 782 €, ale okres Komárno je ešte stále investične poddimenzovaný, dlhodobo je hlboko pod celoslovenským priemerom. V Komárňanskom okrese v roku 2012 dosiahli priame zahraničné investície v priemere na obyvateľa 1 782 €, čo predstavuje 22% celoslovenského priemeru, ale iba 0,78% oproti okresu s najvyššou mierou priamych zahraničných investícií.

Štruktúru podnikateľského sektora tvorí hlavne odvetvie ľahkého priemyslu (výroba obuvi, potravinársky priemysel), potom nasleduje obchod a doprava. V okrese Komárno má výrazné zastúpenie aj poľnohospodárstvo. V roku 2014 bolo v okrese 5 535 podnikov. Počet podnikov rastie, čo je podmienené aj prihraničnou polohou okresu, legislatívnymi a daňovými podmienkami výhodnými pre firmy z Maďarska. Počet podnikateľov podnikajúcich ako fyzické osoby od roku 2008 klesá.

Okres Komárno možno charakterizovať ako poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu. Prevládajúcou činnosťou je poľnohospodárska výroba so všetkými jej kladmi a záporni. Priemysel je v okrese zastúpený v menšej miere, nachádza sa tu iba niekoľko väčších podnikov. Obyvateľ okresu Komárno vyprodukoval v roku 2013 v priemere vyše 366 kg odpadu, avšak z toho bolo zhodnotených len necelých 13% odpadu (55 kg/obyvateľa), čo je však o 16 kg zhodnoteného odpadu na obyvateľa viac ako minulý rok.

Tab. č. 48: Vybrané ukazovatele okresu Komárno

Okres Komárno, Nitriansky kraj	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Vybrané ukazovatele demografického charakteru					
Počet obyvateľov k 31. 12. spolu	106 414	103 996	103 973	103 709	103 360
Z toho mužov	51 698	50 640	50 707	50 584	50 482
Z toho žien	54 716	53 356	53 266	53 125	52 878
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	14 090	13 728	13 599	13 464	13 392
Produktívny vek - EU (15 - 64)	77 400	75 231	75 011	74 549	74 295
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	14 924	15 037	15 363	15 696	15 849
Celkový prírastok obyvateľstva	-222	-126	-23	-264	-349
Saldo migrácie	226	154	336	165	131
Stredná dĺžka života pri narodení muži	70	70	70	71	
Stredná dĺžka života pri narodení ženy	77	78	78	78	
Vybrané ukazovatele sociálneho charakteru					
Nezamestnaní spolu	9 067	9 805	10 991	10 135	9 353
Miera evidovanej nezamestnanosti spolu	16	18	19	18	15
Miera evidovanej nezamestnanosti mužov	15	15	17	16	14
Miera evidovanej nezamestnanosti žien	18	20	22	20	18
Domový a bytový fond a technická vybavenosť					
Dokončené byty	130	160	266	140	
Podiel obyvateľov v domoch napojených na verejnú kanalizačnú sieť	31,3	31,9	34,6	34,9	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	84,3	84,5	87	87,5	
Vybrané ukazovatele ekonomického charakteru					
Priemerná hrubá nominálna mzda zamestnanca podľa VZ o štruktúre miezd v €	583	636	659	702	751
Priame zahraničné investície v €	177 061 000	171 557 232	185 303 000		
PZI na obyvateľa v €	1 664	1 650	1 782		
Vybrané ukazovatele organizačnej štruktúry hospodárstva					
Podniky	3 204	3 676	4 303	5 092	5 353
Fyzické osoby -podnikatelia	7 973	7 593	7 282	7 193	6 906
Životné prostredie					
Produkcia tuhých emisií v t	384	415	416		
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	388	381	375	366	
Množstvo zhodnoteného kom. odpadu (kg/obyv.)	39	56	39	55	

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplývajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológií	Nové trhy	Dobrý stav životného prostredia	Politika vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmena životného štýlu, spotrebných zvykov	Dostupnosť a využiteľnosť technológií	Nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb	Možnosti tvorby životného prostredia	Legislatíva	Organizačná kultúra
Zmeny postojov a správania - aktívny tretí sektor	Technológie využívané obyvateľmi, podnikateľmi		Politika životného prostredia	Zmena vlády ako výsledok volieb	Tímová spolupráca
Migrácia mladých ľudí za prácou	Digitalizácia verejnej správy a verejných služieb	Vplyv daňovej politiky	Podpora obnovy životného prostredia		Osobné hodnoty
Móda				Možnosť čerpania EŠIF obmedzená rôznymi limitmi	

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Hodnotenie predchádzajúceho obdobia

Obec Veľké Kosihy, ako aj väčšina obcí v okrese Komárno mala vypracovaný a aktualizovaný PHSR obce Veľké Kosihy. Vzhľadom na novú situáciu v celosvetovej globalizácii, v oblasti národnej legislatívy – akou je aj novela zákona o podpore regionálneho rozvoja – a nové programové obdobie EIŠF 2014-2020 môžeme konštatovať, že je potrebné prehodnotenie stanovených priorít a užšie zapojenie obyvateľov obce Veľké Kosihy.

Z hodnotenia aktivít realizovaných v obci v uplynulom období vyplývajú pre budúce plánovanie nasledovné dôležité fakty:

- veľkým prínosom pre obec bola spolupráca s ostatnými obcami v rámci cezhraničných projektov v oblasti environmentálnej – vrátane environmentálnej osvedy,
- zapojenie obyvateľov do aktivít sa javí dôležitejšie ako len samotné investície v obci, pretože na budovanie komunity obce a dosiahnutie všeobecnej spokojnosti zo životom v obci (a tým aj zastavenie starnutia obce) je nutné pôsobiť aj na subjektívne pocity jednotlivých obyvateľov tak, aby narástol pocit spolupatričnosti obyvateľov obce,
- veľmi dôležitá je spolupráca obcí, zapojenie sa do aktivít Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorého činnosť bola podporená zo zdrojov Nitrianskeho samosprávneho kraja a novo spracovaná Stratégia CLLD sa v súčasnosti uchádza o NFP z PRV 2014-2020,
- nemôžeme čakať len na podporu zo strany štátu a EÚ, ale musíme zmobilizovať vnútorný potenciál územia, lebo len vzájomnou koordináciou aktivít v území vieme dosiahnuť žiadaný stav.

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Veľké Kosihy formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

Analýza sa dotýka 4 oblastí:

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie
2. Bytový fond, technická infraštruktúra
3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra
4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
• dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Dunajská Streda, Komárno, Komárom (MR), Veľký Meder, Győr, (MR) • poloha na vodnej ceste Dunaj • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami • absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. prostredia • aktivity obce s cieľom zabezpečiť koordinovaný socioekonomický a priestorový rozvoj obce • existencia kompostárne • existencia stavebného projektu na regeneráciu hl. námestia obce	• vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trvalých trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • absencia prevádzky na spracovanie odpadu a zhodnotenie biologicky zhodnotiteľného odpadu • nevyhovujúci stav hlavného námestia obce
Príležitosti	Ohrozenia
• zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj s obcami zo zahraničia • využitie potenciálu rozvoja cestovného ruchu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • vybudovanie prevádzky na spracovanie odpadu a systém kompostovania biologicky zhodnotiteľného odpadu • rekonštrukcia, regenerácia hlavného nám. obce	• stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
• dynamický rast možností nájomného bývania v obci po roku 2002 • vypracovaná stratégia obce pre riešenie problematiky bývania starých obyvateľov obce v sociálnej núdzi výstavbou obytného parku • dostupnosť širokopásmového internetu • rekonštrukcia vybraných ulíc, novovybudované parkoviská áut	• nepriaznivá veková štruktúra bytového fondu • zlý technický stav miestnych komunikácií • absencia kanalizácie a čističky odpadových vôd • absencia cyklistickej cesty na hrádzi Dunaja Čičov – Komárno • zlý stav verejného osvetlenia • zlý technický stav a energetická náročnosť verejných budov
Príležitosti	Ohrozenia
• podpora rozvíjania a skvalitnenia bytového fondu obce • prestavba bývalej školy v Okánikove na byty • rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a cyklotrás • vybudovanie čistiarne odp. vôd a kanalizácie pre obce Veľké Kosihy – Klížska Nemá • vybudovanie cyklistickej cesty na hrádzi Dunaja Čičov – Komárno • rekonštrukcia verejného osvetlenia • rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov	• nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nevybudovanie kanalizácie • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

L'udské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
• multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spolužitím • migračný prírastok obyvateľstva • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb cestovného ruchu • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • prítomnosť viacúčelového športového ihriska s umelou trávou • existencia vonkajšieho javiska v šport. areáli • rekonštrukcia materskej školy a základnej školy • zrekonštruovaný kultúrny dom, opravený ref. kostol • verejné soc. miestnosti v šport. areáli	• nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva, silne starnúca populácia • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva, silne starnúca populácia • nízka natalita a vysoká mortalita – prirodzený úbytok obyvateľstva • vysoká miera nezamestnanosti (nad 15%) • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním
Príležitosti	Ohrozenia
• rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily	• pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
• krásny estetický vzhľad krajiny - priaznivé prírodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch, cykloturistiku a vodné športy • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo – tradícia podnikania v poľnohospodárstve • postupne posilňujúca úroveň materiálo-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • informačné tabule pre návštevníkov obce	• nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov
Príležitosti	Ohrozenia
• zvyšujúci záujem o vidiecku rekreáciu, o eko- a bioprodukty • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • vybudovanie hospodárskej farmy pre chov ošípaných + vybudovanie zariadenia na využívanie bioenergie • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vybudovanie rekreačnej oblasti (po dokončení ťažby štrkopiesku) • vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce • vybudovanie ekonomického areálu - využívanie bývalého areálu CO na vytvorenie pracovných príležitostí • vybudovanie vyhliadkovej veže	• znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nezáujem o turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ

Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

Dôležité otázky	Zdôvodnenie
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Je dôležité, aby sa na prieskume zúčastnila reprezentatívna časť obyvateľov obce Veľké Kosihy a nebol zastúpený len názor vybranej záujmovej skupiny alebo časti obyvateľov v súlade s princípom transparentnosti a objektívnosti prípravy PHSR, zodpovedného rozhodovania.
Čo je jeho cieľom?	Realizácia prieskumu počas prípravy PHSR patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR a vytvárania partnerstva na miestnej/regionálnej úrovni na jeho realizáciu, mobilizuje miestnu komunitu a umožňuje jej následne participovať na tvorbe vízie, prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života.
Akým spôsobom sa bude realizovať?	Elektronickou a tlačnou formou, prostredníctvom sociálnej siete Facebook
Aké budú finančné nároky?	Súčasťou spracovávaného PHSR
Aké budú časové nároky?	Zapojení budú pracovníci OcÚ
Kto bude zodpovedný za realizáciu prieskumu?	Spracovateľ PHSR

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, MDVaRR SR, 2015

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v roku 2015. V rámci prieskumu bola oslovená každá domácnosť obce Veľké Kosihy. Vyplnením krátkeho dotazníka občania mohli vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky, návrhy k plánu budúceho rozvoja obce s cieľom zlepšenia kvality života v obci. Občania mali možnosť vyplniť dotazníky elektronicky alebo papierovou formou, boli oznámení o prieskume v miestnych médiách a na stretnutiach. Pre starších občanov boli rozdane vytlačené dotazníky pomocou obecných úradov, mladí to vyplnili väčšinou elektronicky. Občania vyplnené dotazníky mohli odovzdať na obecnom úrade.

V rámci prieskumu sme položili 13 otázok, v ktorých sme občanov žiadali na vyjadrenie názorov na súčasnú situáciu a o návrhy na riešenie aktuálnych problémov. Skupina otázok na prípravu problémovej analýzy sa týkala konkrétnych návrhov na zlepšenie života v nasledujúcich oblastiach:

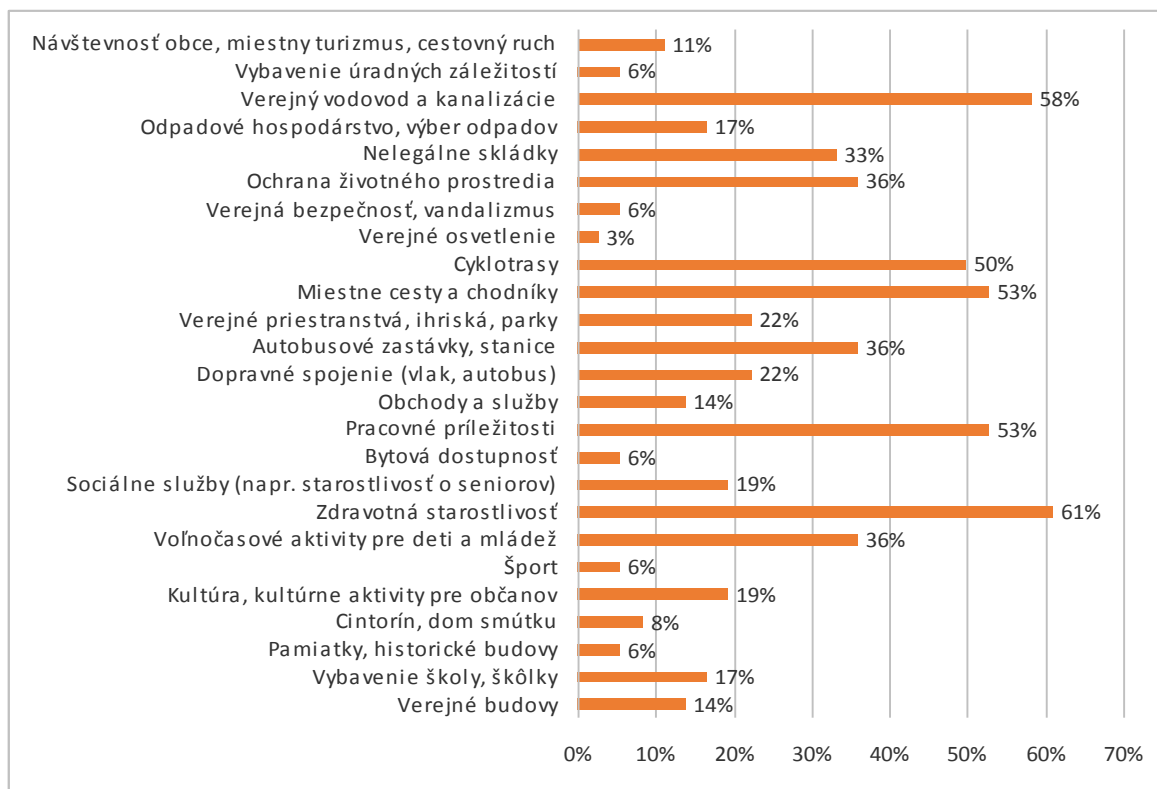
- rozvoj hospodárstva
- verejné služby (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne veci)
- využitie voľného času (možnosti športovania, zábavy a kultúrneho vyžitia)
- ochrana životného prostredia
- infraštruktúra

Analýza respondentov

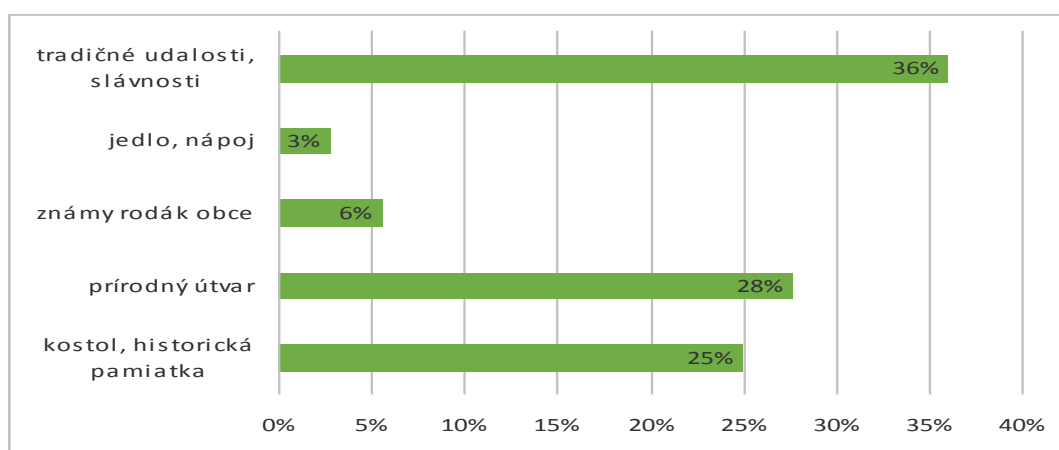
Dotazník vyplnilo 36 respondentov.

Parametre respondentov		
	Absolútne	Percentuálne
Pohlavie		
žena	18	50%
muž	18	50%
Vek		
do 20 rokov	0	0%
21-30 rokov	5	14%
31-40 rokov	9	25%
41-50 rokov	10	28%
51-60 rokov	9	25%
nad 60 rokov	3	8%
Ekonomická pozícia		
zamestnanec	21	58%
podnikateľ	9	25%
študent	2	6%
dôchodca	3	8%
nezamestnaný	1	3%
iná	0	0%

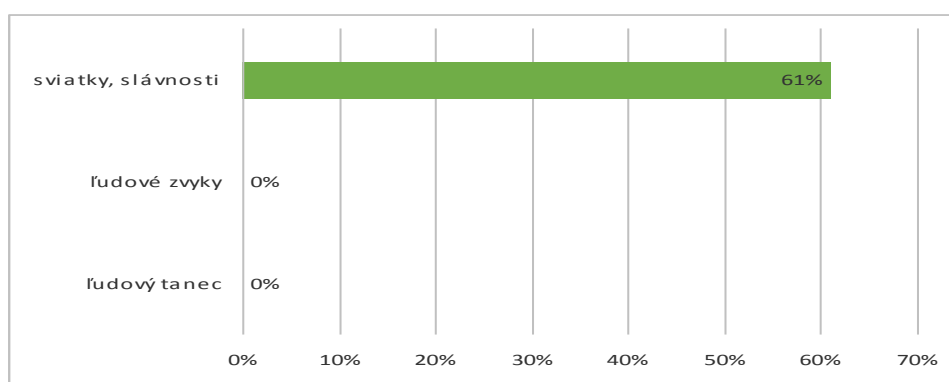
V prvej otázke sme sa pýtali, ktoré zo zadanych oblastí je podľa názoru respondentov potrebné v obci čo najskôr riešiť a rozvíjať.

Čo je podľa Vás najväčšou pozoruhodnosťou v obci? (Môžete uviesť aj viac možností.)

Aké tradície sa udržiavajú v obci?

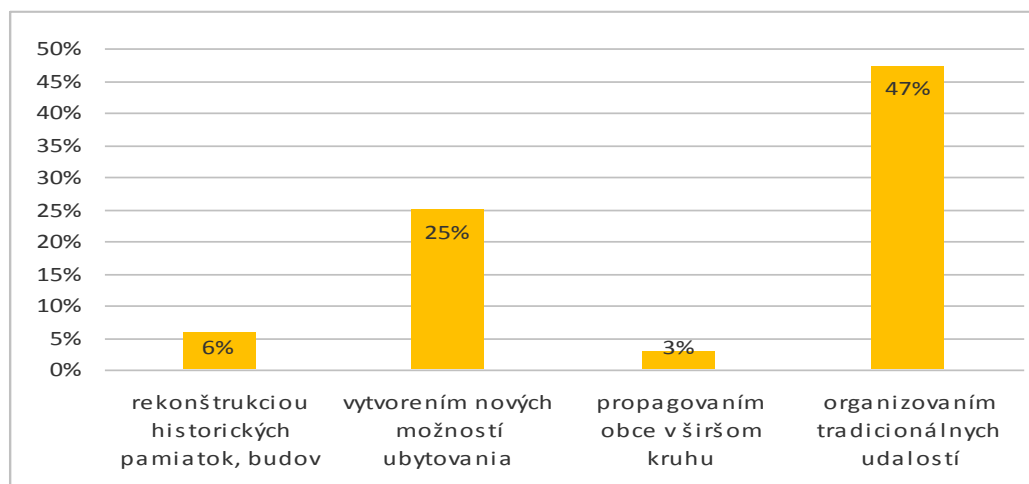
Aké ľudové remeslá sa zachovali a pestujú sa na vysokej úrovni v obci?

- Poľnohospodárstvo

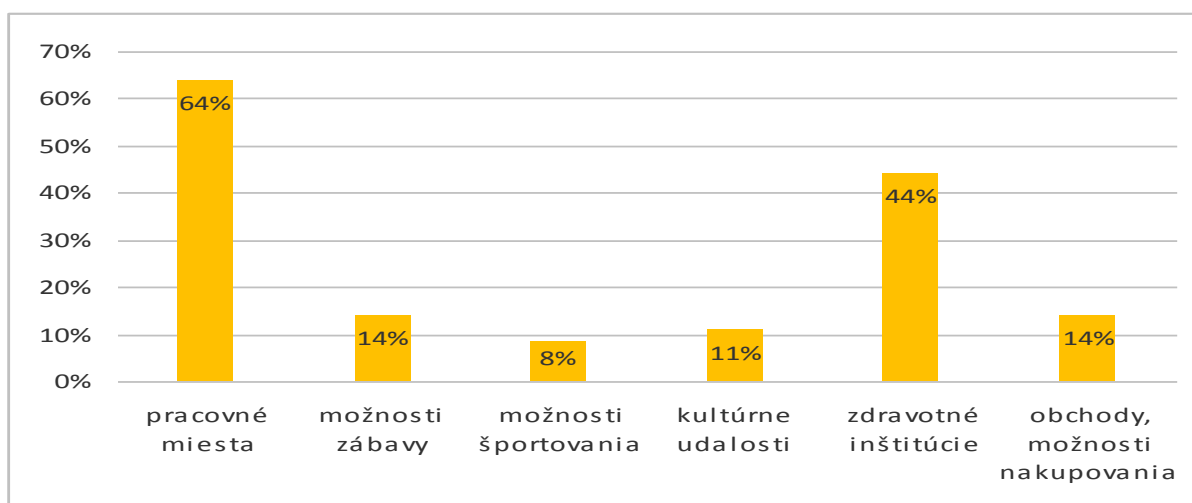
Aké obchody a služby v obci Vám chýbajú?

- Lekárň, lekár, Lidl, Jednota, Mäsiarstvo, Kozmetika, Krčma, kino

Ako by sa dalo podľa Vás pritaiahnuť viac návštevníkov a turistov do obce?

Čo Vám v obci najviac chýba?

Vaše námety, poznámky na zlepšenie života v obci:

- Vybudovanie detského ihriska
- Výstavba chodníkov
- Obrátiť viac pozornosti na čistotu životného prostredia a prírody
- Zdravotná starostlivosť pre deti a dospelých v mieste bydliska
- Doprava pre cestujúcich
- Vyčistenie vodných kanálov
- Nové cyklotrasy
- Zabezpečiť občanom možnosť nakupovať potraviny v predajni na vyššej úrovni – napr. Lidl

Na stretnutí s obyvateľmi obce Veľké Kosihy

Na otázku čo chýba v obci, čím nie sú spokojní sme dostali nasledujúce odpovede:

- Riešiť problém odpadovej vody, kanalizácie
- Založenie miestnych malých podnikov, vytvorenie pracovných miest
- Miestna výroba bicyklov
- Pestovanie bio zeleniny a ovocia
- Prístav na Dunaji pre člny
- Regionálna pálenica z miestneho ovocia

B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja mesta pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14.mája 2014), Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS2011, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018, Územný plán Nitrianskeho samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK 2009-2015, Územný plán obce, zákon č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ale aj Stratégia CLLD (miestneho rozvoja vedeného komunitou) Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov.

Zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje v § 8 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len **Program rozvoja obce**)

- (1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
- (2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.
- (3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z
 - a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
 - b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
 - c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
 - d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
 - e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.
- (4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- (5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- (6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 v znení 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Veľké Kosihy leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012-2018 definuje 5 strategických cieľov v 5 prioritných oblastiach:

Priorita 1: Hospodárstvo

Strategický cieľ: Dlhodobý stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.

Priorita 2: Ľudské zdroje

Strategický cieľ: Dlhodobo vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

Priorita 3: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka

Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergii rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 4: Infraštruktúra

Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

Priorita 5: Životné prostredie

Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplyvujúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja. Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí mesta a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu mesta nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty

„Obec Veľké Kosihy bude obcou, ktorá vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Z hospodárskeho hľadiska priaznivé podmienky vytvorí obec pre rozvoj tých tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál.“ Ekonomika obce bude z časti založená na cestovnom ruchu. Rozvoj cestovného ruchu bude zabezpečený prostredníctvom využitia daného prírodného potenciálu – blízkosť Dunaja, vidiecky ráz prostredia, faunu, flóru, existencie cyklotrasy pozdĺž Dunaja, ktorá je súčasťou transeurópskej cyklotrasy EUROvelo6. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj v zahraničí.“

V strednodobom horizonte obec Veľké Kosihy sa stane pokojným vidieckym sídlom so spoločenstvom ľudí, ktorí majú k svojej obci vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého. Obec bude vytvárať priaznivé sociálne podmienky života pre všetky skupiny obyvateľstva. Obec Veľké Kosihy sa intenzívne bude starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Bude sa aktívne zapájať do projektov sociálneho zamerania, ktoré napomôžu k zamestnaniu marginalizovaných skupín obyvateľstva a napomáhať k ich bezproblémovej integrácii do spoločnosti.

V ekonomike obce bude mať merateľný význam vidiecky cestovný ruch, cykloturistika na novovybudovanej cykloceste na hrádzi Dunaja, vodná turistika využívajúca polohu pri rieke Dunaj, blízkosť významných stredísk cestovného ruchu (Bratislava, Győr, Komárno, Dunajská Streda, Veľký Meder) a miestne turistické atraktivity (Dunaj, vyhliadková veža, rekreačná oblasť po dokončení ťažby štrkopiesku).

Obec bude ďalej aktívna v ochrane a rozvíjaní tradícií, zvykov a hodnôt kultúrno – historického charakteru. V rámci potrieb a záujmov obyvateľov zabezpečí podmienky na aktívne trávenie voľného času, športovanie a oddych.

Technická infraštruktúra obce bude na dobrej úrovni, obyvateľom i návštevníkom obce budú slúžiť zrekonštruované a rozšírené miestne chodníky, novovybudované autobusové zastávky a cyklotrasy. Obnovené budú všetky verejné budovy.

Kvalita životného prostredia bude vysoká, zvýšeniu jeho kvality budú slúžiť medzi inými rozšírené plochy verejnej zelene. V obci bude vybudovaná čistička odpadových vôd. Biologicky rozložiteľný odpad sa bude zhodnocovať prostredníctvom kompostérov.

STRATEGICKÝ RÁMEC

Strategickým cieľom je do roku 2022 zlepšiť technickú a sociálnu infraštruktúru a zachovať kvalitu životného prostredia v obci Veľké Kosihy.

1. Prioritná oblasť – Hospodárska				2. Prioritná oblasť – Sociálna	3. Prioritná oblasť – Environmentálna		
Cieľ: Rozvoj technickej infraštruktúry				Cieľ: Zlepšiť sociálne služby v obci	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia		
Cieľ: Rozvo dopravnej infraštruktúry							
Cieľ: Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu							
Cieľ: Modernizácia, rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov							
Opatrenie 1.1. Budovanie a obnova technickej infraštruktúry				Opatrenie 2.1. Rozvoj sociálnych služieb	Opatrenie 3.1. Budovanie kanalizácia a čističky odpadových vôd		
Opatrenie 1.2. Skvalitnenie a modernizácia cestnej dopravy							
Opatrenie 1.3. Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu							
Opatrenie 1.4. Budovanie infraštruktúry centovného ruchu							
				Opatrenie 3.2. Riešenie problémov odpadového hospodárstva			
					Opatrenie 3.3. Revitalizácia verejných priestorov		

C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Opatrenia a aktivity podľa jednotlivých oblastí

Prioritná oblasť	Cieľ	Opatrenie	Projekt/Aktivita
HOSPODÁRSKA	Cieľ: Rozvoj technickej infraštruktúry	Opatrenie 1.1. Budovanie a obnova technickej infraštruktúry	1.1.1. Výstavba oplotenia okolo športového ihriska
	Cieľ: Rozvoj dopravnej infraštruktúry	Opatrenie 1.2. Skvalitnenie a modernizácia cestnej dopravy	1.2.1. Vybudovanie chodníkov a autobusových zastávok
	Cieľ: Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu	Opatrenie 1.3. Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu	1.3.1. Vybudovanie cyklotrasy EUROvelo6 na úseku Veľké Kosihy - Čičov
	Cieľ: Modernizácia, rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti verejných budov	Opatrenie 1.4. Rekonštrukcia verejných budov	1.4.1. Zateplenie budovy obecného úradu
			1.4.2. Rekonštrukcia budovy materskej školy
			1.4.3. Rekonštrukcia ostatných verejných budov
SOCIÁLNA	Cieľ: Zlepšiť sociálne služby v obci	Opatrenie 2.1. Rozvoj sociálnych služieb	2.1.1. Zapojenie sa do projektov zamestnávania uchádzačov o zamestnanie, rekvalifikačných kurzov, opatrovateľské služby, terénna sociálna služba, komunitné centrum a iné
ENVIRONMENTÁLNA	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.1. Budovanie kanalizácie a čističky odpadových vôd	3.1.1. Vybudovanie ČOV v obci
	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.2. Riešenie problémov odpadového hospodárstva	3.2.1. Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom
	Cieľ: Zlepšenie stavu životného prostredia	Opatrenie 3.3. Revitalizácia verejných priestorov	3.3.1. Regenerácia hlavného námestia

D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov.

Začiatok realizácie PHSR sa začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR podľa zákona č. 539/2008 v znení novely 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Obec na účely podpory regionálneho rozvoja „zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.“

Zoznam plánovaných projektov obce Veľké Kosihy 2016-2022

Formulár č. P 3 - Súhrnný prehľad projektových zámerov mesta/obce/obcí/VÚC													
P. č.	Názov obce / mesta	Názov investora	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru	Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
							Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota			
1	2	3	4	5	6	7	8	8a	9	9a	10	11	12
1.	Veľké Kosihy	VDI	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Cyklotrasa EUROVELO 6, úsek Čičov-Komárno	Výstavba cyklotrasy na korune hrádze DUNAJA.	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	km	30 km	Spracovaná projektová dokumentácia	2017-2018	2 000 000,00 €
2.	Veľké Kosihy	obec V. Kosihy	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Zateplenie budovy OcÚ	Vonkajšie zateplenie, výmena okien a dverí	Sociálna infraštruktúra	Sociálna vybavenosť	ks	1		2016-17	100 000,00 €
3.	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Investičný	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	Regenerácia hl. námestia	parkové úpravy, autobus. Zastávka, detské ihrisko ...	Sociálna infraštruktúra	Verejné priestranstvá	m2	10 000		2016-17	230 000,00 €
4.	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Rekonštrukcia materskej škôlky	vonkajšie zateplenie, výmena okien a dverí, strecha	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	ks	1		2016-17	230 000,00 €
5.	Veľké Kosihy	skupina obcí	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Čistička odpadových vôd	Čistička s navádzaním pre V.K., K.I.Nemá, Trávník	Životné prostredie	Ochrana prírody	domácnosť	370 s navádzaním		2017-19	250 000,00 €
6.	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Investičný	1220 - Budovy pre administratívu	Rekonštrukcia budov v areáli obce	Rekonštrukcia striech, el. prípojky	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	ks	8		2017-18	230 000,00 €
7.	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Výbudovanie chodníkov a aut. zastávok	Chodník pozdĺž hlav. cesty 6 ks. aut. zastávky	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	ks/ autobusové zastávky	6		2018-19	230 000,00 €
8.	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Investičný	2411 - Športové ihriská	Výstavba oplotenia športového ihriska	Oplotenie športového ihriska	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	m	480		2018-19	250 000,00 €
9.	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Neinvestičný		Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	Cieľom projektu je predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania a tým dosiahnuť zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu a naplnenie legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom.	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	kompostér, štiepkovač	374 ks kompostérov, 2 ks štiepkovače		2016-2018	79 219,20 €
10	Veľké Kosihy	obec. V. Kosihy	Neinvestičný		Zapojenie sa do projektov zamestnávania	Cieľom projektu je requalifikácia, vzdelávanie a tým rozšírenie možností občanov uplatniť sa na trhu práce. Zníženie nezamestnanosti. Aktivne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služba, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov.	Zamestnanosť		pracované miesto/rok	10		2016-2022	60 000,00 €

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgány obce

Základnými orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Tieto orgány spolupracovali pri príprave PHSR a budú dohliadať na pravidelné získavanie pripomienok od partnerov, poslancov a verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo

Najvyšším orgánom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré PHSR schvaľuje a zabezpečuje jeho plnenie. Obecné zastupiteľstvo taktiež rozhoduje o realizácii projektov zo štrukturálnych fondov a ich spolufinancovaní. V prípade hodnotenia PHSR obecné zastupiteľstvo schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o aktualizácii programu. Obecné zastupiteľstvo môže rozdeliť jednotlivé priority programu a akčného plánu komisiám OcÚ zaoberajúcim sa monitorovaním a hodnotením.

Starosta obce

Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta obce, ktorý podpisuje schválenie dokumentu, riadi samotný proces implementácie, zastupuje obec vo veciach verejných.

PHSR obce Veľké Kosihy je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Veľké Kosihy, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami. Administratívne a inštitucionálne náležitosti obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, uskutočňuje obecný úrad, ktorého činnosť riadi starosta obce.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Veľké Kosihy bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Veľké Kosihy, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Veľké Kosihy budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Veľké Kosihy sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Veľké Kosihy bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Veľké Kosihy podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Veľké Kosihy tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Veľké Kosihy (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Veľké Kosihy – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Veľké Kosihy je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Veľké Kosihy a legislatívne zmeny. PHSR obce Veľké Kosihy bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Veľké Kosihy bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Veľké Kosihy odporučí zmeny v PHSR obce Veľké Kosihy,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Veľké Kosihy na ďalšie obdobie.

Realizácia činností PHSR

Činnosť	OZ	Starosta obce	Komisia	OcÚ	Hlavný kontrolór
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitorovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	hodnotí		vykonáva

Partneri

Pri samotnej realizácii PHSR vystupujú partneri projektu s ktorými má obec dlhodobé skúsenosti a spolupráca prebiehala i v minulosti. Ide najmä organizácie pôsobiace v obci, ale i samotných podnikateľov. Partnermi sú aj susedné obce (aj cezhraničné), s ktorými je úzka spolupráca nielen v projektoch technického zamerania, ale i pri organizácii spoločenských aktivít. Dôležité partnerstvá sú i v oblasti členstva obce v mikroregionálnom združení miest a obcí ale i v MAS Združenie Dolný Žitný ostrov, ktorá je založená na základe spolupráce miestnych samospráv, podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

Komunikačná stratégia

Komunikačná stratégia obce Veľké Kosihy je založená na informovanosti občanov. Prostredníctvom komunikačnej stratégie bude obec naďalej informovať o svojich cieľoch, aktivitách, plánoch, ale vyvíjať aj snahu o zapojenie verejnosti a získanie ich názorov a pripomienok. Začala prebiehať už v čase príprav PHSR, zapojením verejnosti a v tomto duchu sa bude niesť až po koniec programového obdobia a platnosti PHSR.

Podstatná je aj informovanie zamestnancov a partnerov o aktuálnom dianí v obci a jej okolí, preto bude cieľom obce zvyšovať ich vedomosti prostredníctvom vzdelávacích aktivít.

Dôležitým nástrojom komunikácie obce je jej webová stránka. Ďalšími komunikačnými nástrojmi sú úradná tabuľa, verejný rozhlas.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Kosihy na roky 2016-2022 podlieha schvaľovaniu obecným zastupiteľstvom. Ako komunikačný nástroj slúži „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné informácie pripravujú zamestnanci obecného úradu, prerokúva sa v komisiách zastupiteľstva a po spracovaní informácií rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva je verejné a tiež uvedený materiál je prístupný verejnosti. O zasadnutí obecného zastupiteľstva je obyvateľstvo informované prostredníctvom informačných kanálov: miestny rozhlas a informačná tabuľa.

Monitorovanie a hodnotenie

Plán hodnotenia a monitorovania realizácie PHSR

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 - 2020		
Typ hodnotenia	Prvé hodnotenie	Dôvod vykonania / periodicita
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2016-2022	Každoročne v zmysle platnej legislatívy: Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
Tematické hodnotenie časti PHSR	2017	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PHSR.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR	2018,2022	V prípade aktualizácie PHSR podľa platnej Metodiky pre vypracovanie PHSR, ktoré sa očakáva každé 3-4 roky.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti		Na základe rozhodnutia starostu obce v zmysle príslušných predpisov, na základe rozhodnutia kontrolného orgánu obce, na základe podnetu poslancov, na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR a na základe Správy auditu.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu obce o prípade strategického dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre nasledujúce programové obdobie.

E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov

Operačné programy v rokoch 2014-2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- **OP Integrovaný regionálny operačný program (OR IROP)**
- **OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)**
- **OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)**
- **OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)**
- **OP Výskum a inovácie (OP VaI)**
- **OP Efektívna verejná správa (OP EVS)**

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- **Technická pomoc**
- **Program rozvoja vidieka SR 2014-2020**

	Operačné programy	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky v EUR
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 226 776 537
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110

5.	Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
6.	Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
7.	Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
	SPOLU		15 329 374 992

Opis základných prioritných osí **Integrovaného regionálneho operačného programu** na obdobie 2014-2020:

- Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
- Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
- Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Stratégia Operačného programu **Ľudské zdroje** vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),
- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Opis základných prioritných osí Operačného programu **Ľudské zdroje** na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie
- Prioritná os 2: Zamestnanosť
- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie
- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít
- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Globálnym cieľom **Operačného programu Kvalita životného prostredia** je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu **Kvalita životného prostredia** na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami

- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Opis 7. opatrenia **Programu rozvoja vidieka SR** na obdobie 2014-2020:

- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach

Horeuvedené EIŠF neobsahujú cezhraničný program INTERREG VA Slovenská republika – Maďarsko 2014-2020, v rámci ktorého má pre riešené územie veľký význam spolupráca na dosiahnutie celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko-slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení.

Rozvoj obce Veľké Kosihy môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj cestovného ruchu, kultúry,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,
- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Ďalšie možné zdroje financovania aktivít v obci Veľké Kosihy

Primárne finančné zdroje na realizáciu rozvojových projektových zámerov v území predstavujú zdroje EŠIF na základe jednotlivých podmienok a požiadaviek operačných programov. Nakoľko ide o projektovú podporu, ktorá je založená na výberovom procese, nepredstavujú tieto finančné nástroje istý zdroj finančných prostriedkov.

Pre zabezpečenie trvalo udržateľného regionálneho rozvoja územia subjekty v území musia pre ich jednotlivé projektové zámery stanoviť aj alternatívne možnosti financovania, ktoré predstavujú iné grantové schémy poskytované rôznymi donormi (Nórsky finančný mechanizmus a finančný mechanizmus EHP, Environmentálny fond, Program obnovy dediny - zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku atď.). Môžu zabezpečiť rozvoj aj tak, že financovanie riešia prostredníctvom úveru, prostredníctvom PPP projektov.

Potrebné je aj posilniť informovanosť a spoluprácu v území pre všetkých aktérov regionálneho rozvoja o alternatívnych formách financovania projektov.

Dunajská stratégia EUSDR (v území subjekty zapájajú do rôznych iniciatív nadnárodného významu) napr. Danube pearls (perly Dunaja pre obývatel'ný breh Dunaja), LIMES ROMANUM, TRANSDANUBE, DANUBE HIKE,...). Finančných zdrojov je však žiaľ na tieto aktivity veľmi obmedzený objem. Pritom stratégia deklaruje, že realizácia projektov a iniciatív je zásadná pre úspech stratégie EÚ pre dunajský región (EUSDR).

Projekty, ktoré sa nachádzajú v celom dunajskom regióne. :

- členské štáty EÚ: Nemecko (Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko;
- kandidátske krajiny EÚ: Srbsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora;
- krajiny mimo EÚ: Moldavsko a Ukrajina.

Témy prioritných oblastí (PA) EUSDR:

Piliere:

1. Prepojenie v regióne:

PA 1A - Mobilita- vodné cesty

PA 1B - Mobilita - železnice - cesty - letectvo

PA 02 - Energia

PA 03 - Kultúra a cestovný ruch

2. Ochrana životného prostredia:

PA 04 - Kvalita vody

PA 05 - Riziká pre životné prostredie

PA 06 - Biodiverzita, krajina, kvalita ovzdušia a pôdy

3. Budovanie prosperity:

PA 07 - Uvedomelá spoločnosť

PA 08 - Konkurencieschopnosť

PA 09 - Ľudia a zručnosti

4. Posilnenie regiónu:

PA 10 - inštitucionálna kapacita a spolupráca

PA 11 - Bezpečnosť

Ostatné nástroje EÚ

LIFE+, Horizont 2020

LIFE+ a Horizont 2020 – prierezové ciele EÚ – životné prostredie, inovácie a prispôsobenie sa a zmiernenie dôsledkov klimatických zmien. V území bol vo Veľkolélskom ostrove realizovaný združením BROZ projekt podporený programom LIFE. Organizácie v území sa zapojili do výzvy programu HORIZONT 2020, žiaľ zatiaľ neúspešne.

Iuventa - Erasmus+ 2015

Kľúčová akcia 1 – Mobilita jednotlivcov

Oblasť medzinárodnej mobility a spolupráce vysokých škôl s partnerskými krajinami. Vzdelávacie inštitúcie a organizácie a jednotlivci týmto dostali nové možnosti organizovať kvalitné vzdelávacie mobility v Európe a prostredníctvom nich sa na nich aj zúčastniť, alebo spolupracovať na nadnárodných projektoch v sektoroch školského, odborného, vysokoškolského vzdelávania či vzdelávania dospelých, mládeže a športu.

- Mobilita jednotlivcov v oblasti mládeže

Kľúčová akcia 2 – Spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov

- Strategické partnerstvá v oblasti mládeže
- Strategické partnerstvá v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže

Kľúčová akcia 3 – Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

- Stretnutia mladých ľudí a ľudí zodpovedných za rozhodnutia v oblasti mládeže

Iuventa - Erasmus+ 2015

Športové akcie - Partnerstvá pre spoluprácu v oblasti športu/Neziskové európske športové podujatia, ktoré sa netýkajú Európskeho týždňa športu 2015

Vyšehradský fond – Malé granty , Štandardné granty, podpora spolupráce v oblasti kultúry rámci V4

Rada EÚ - Európa pre občanov

Opatrenie 2.1. Družobné mestá

Opatrenie 2.2. Sieť partnerských miest

Cieľom akcie 2 je motivovať občanov k demokratickej a občianskej účasti na úrovni Únie rozvíjaním chápania procesu tvorby politiky Únie zo strany občanov a propagovaním príležitostí na spoločenskú angažovanosť a dobrovoľníctvo na úrovni Únie.

Podpora krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

Mechanizmus EHP a Nórska

Úrad vlády Slovenskej republiky je podľa Memoránd o porozumení pre implementáciu Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu 2009 – 2014 správcom nasledujúcich programov: Prispôsobenie sa zmene klímy, Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva, Zelené inovácie v priemysle, Cezhraničná spolupráca, Domáce a rodovo podmienené násilie. Fond pre MVO, Štipendijný program EHP Slovensko s partnerskými organizáciami v donorských štátoch Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku, Bilaterálny fond.

Program Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – Swiss-Slovak Cooperation Programme

Posilnenie účasti MVO na riešení spoločenských potrieb v dvoch oblastiach:

- implementácia projektov v oblasti sociálnych služieb má za cieľ prispieť k zvýšeniu dostupnosti a zlepšeniu úrovne sociálnych služieb a ku zvýšeniu sociálnej súdržnosti,
- implementácia environmentálnych projektov má za cieľ prispieť k ochrane životného prostredia, väčšej informovanosti o environmentálnych témach a k napĺňaniu princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Národné zdroje

Ministerstvo kultúry SR – Fond na podporu umenia

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Podpora subjektov regionálneho rozvoja.

Ministerstvo zdravotníctva SR – dotácie na podporu protidrogových aktivít

Cieľom oznámenia je podpora programov, iniciatív a aktivít zameraných na ochranu verejného zdravia, zvýšenie verejného povedomia a porozumenia k rizikám súvisiacim so zneužívaním drog v spoločnosti a škôd s tým spojených v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020.

Prioritné oblasti podpory pre rok 2015 sú:

Zníženie dopytu po drogách

- podpora aktivít zameraných na predchádzanie užívania drog a rizikám s tým spojenými,
- podpora preukázateľne osvedčených preventívnych vzdelávacích programov so zameraním na dlhodobú a systematickú prácu s deťmi, mládežou a rodinou a zraniteľnými skupinami,
- podpora inovatívnych prístupov v práci s deťmi a mládežou s využitím masovokomunikačných a informačných technológií,
- podpora vzdelávacích aktivít a odborných stretnutí pracovníkov pôsobiacich v oblasti drogovej problematiky,
- podpora programov a aktivít na odborne garantovanú krízovú intervenciu, harm-reduction, street work, liečbu, resocializáciu, postresocializáciu a svojpomocné poradenstvo,
- podpora aktivít zameraných na zapájanie spoločnosti v súlade s potrebou praxe

Veda, výskum, informovanosť a posilnenie spolupráce

- podpora získavania údajov o drogovom fenoméne so zameraním na rôzne cieľové skupiny a ich spracovanie do analýz, štúdií a iných materiálov. v kontexte zámerov a cieľov Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020,

- podpora aktivít zameraných na prepájanie preventívnych, zdravotníckych a sociálnych služieb/opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- podpora koordinačných mechanizmov, zriaďovanie siete partnerstiev a nástrojov vzájomnej spolupráce partnerov protidrogovej politiky,
- podpora spoločných aktivít orgánov štátnej správy, samosprávy a občianskej spoločnosti v oblasti znižovania dopytu a ponuky drog,
- podpora vzájomnej výmeny skúseností medzi odborníkmi pracujúcimi s ohrozenou populáciou, resp. s osobami so závislosťou a získavanie nových overených poznatkov a skúseností z praxe,
- podpora tvorby analýz a dopadov programov realizovaných v oblasti zneužívania drog

Propagácia národnej protidrogovej stratégie

- podpora informovanosti odbornej aj širokej verejnosti o protidrogovej politike najmä prostredníctvom vydávania odborných publikácií, metodických materiálov, učebných textov, doplnkovej literatúry, periodických časopisov, audiovizuálnych pomôcok so zameraním na zdravý spôsob života, prevenciu rizikového správania a výmenu odborných skúseností, v oblasti prevencie drogových závislostí,
- organizovanie cielených podujatí, odborných fór a diskusií k drogovej problematike,
- šírenie protidrogovej osvetu najmä masovokomunikačnými prostriedkami

Ministerstvo vnútra SR - Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity.

Aktivita 1.1: Podpora vzniku nových komunitných centier - Podpora vzniku a budovania nových komunitných centier v prostredí marginalizovaných rómskych komunít

Aktivita 2.1: Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK s dôrazom na nízkonákladové opatrenia - Podpora prístupu k pitnej a úžitkovej vode v prostredí marginalizovaných rómskych komunít s dôrazom na nízkonákladové opatrenia; na budovanie systému zásobovania pitnou vodou; na rozšírenie existujúcej distribučnej siete alebo jej rekonštrukciu

Aktivita 2.2: Podpora vybudovania a dobudovania technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami – miestne komunikácie (cesty) v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.3: Podpora dobudovania základnej technickej infraštruktúry – vybudovanie novej verejnej kanalizácie a kanalizačných prípojk v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 2.4: Podpora projektov zameraných na deratizáciu, dezinfekciu a dezinsekciu v marginalizovaných rómskych komunitách

Aktivita 3.1: Podpora misijnej práce v marginalizovaných rómskych komunitách - Posilnenie intervencií v oblasti výchovy, vzdelávania a osvetovej práce

Aktivita 3.2: Podpora stredných škôl poskytujúcich vzdelávanie najmä žiakom z prostredia marginalizovaných rómskych komunít - Podpora projektov, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality stredoškolského vzdelávania žiakov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít. Podporované budú najmä projekty zamerané na opravu, rekonštrukciu, stavebné úpravy, zmenu stavby, materiálne vybavenie a vnútorné dovybavenie stredných škôl a na podporu zabezpečenia pravidelnej dochádzky žiakov stredných škôl.

Úrad vlády SR – Podpora rozvoja športu

Podpora projektov zameraných na výstavbu multifunkčných ihrísk, s umelým povrchom a príslušenstvom, ktoré sú svojím charakterom určené na prevádzkovanie minimálne dvoch športov, a to futbalu a volejbalu v súlade s § 2 ods. 5 písm. e) zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ÚV SR

Environmentálny fond, Program obnovy dediny – Zelená dedina

Dotácie Nitrianskeho samosprávneho kraja: LEADER, šport, kultúra, cestovný ruch

Podpora podnikateľov: SBA, Slovenská záručná a rozvojová banka (JEREMY)

Nadačné zdroje

Napr. Nadácia pre deti Slovenska – Dôvera, Hodina deťom, Nadácia Tatra banky - Študenti do sveta, Dobré srdce, Business Idea, Viac dizajnu, Vedieť viac, Viac umenia, E-talent, Viac pre regióny, Kvalita vzdelávania, Nadácia SPP - Program Opora, Štipendijný program Hlavička, Nadácia Slovenskej sporiteľne - Obce bližšie k vám, Nadácia VÚB – Pre Umenie Poklady môjho srdca, Pre Nádej, Nadácia Orange - Grantový program pre optimistov, Nadačný fond Slovenských elektrární, Energia pre krajinu, KNB/Citibank – Malé granty 2015 - Finančné vzdelávanie, Komunitný život, PwC nadačný fond - Pomocná ruka, Nadácia pomoc jeden druhému, TECHSOUP Slovakia, ORANGE: Špeciálne príležitosti, NADÁCIA VW: Vaša cesta, TESCO, Raiffeisen Banka,...

Indikatívny finančný plán PHSR

	Obdobie 2016-2022
Hospodárska oblasť	2 230 000,00 EUR
Sociálna oblasť	1 100 000,00 EUR
Environmentálna oblasť	329 219,20 EUR

Projektové zámery

Názov projektu		Cyklotrasa EUROVELO 6, úsek Veľké Kosihy - Číčov
Cieľ projektu		Cieľom projektu je podporiť rozvoj cestovného ruchu výstavbou cyklotrasy na úseku Číčov – Komárno.
Termín		2017-2018
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		2 000 000, – €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Cyklotrasa na úseku Veľké Kosihy - Číčov
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Dĺžka cyklotrasy v km.

Názov projektu		Zateplenie budovy OcÚ
Cieľ projektu		Cieľom projektu je podporiť rozvoj cestovného ruchu výstavbou cyklotrasy na úseku Číčov – Komárno.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		100 000,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EÚ	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rekonštruovaný obecný dom
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných objektov.

Názov projektu		Regenerácia hlavného námestia
Cieľ projektu		Cieľom projektu je regeneráciou hlavného námestia obce zatriktívniť centrum obce a zlepšiť kvalitu života občanov. Realizácia projektu zahŕňa parkové úpravy, autobus. zastávka, detské ihrisko.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu – EUR		230 000,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rekonštruovaný kultúrny dom
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných objektov.

Názov projektu		Rekonštrukcia materskej školy
Cieľ projektu		Cieľom projektu je vytvoriť podmienky k zvyšovaniu kvality v oblasti výchovy a vzdelávania v súlade s najmodernejšími trendmi. Rekonštrukcia objektu zahŕňa vonkajšie zateplenie, výmenu okien a dverí, strechy.
Termín		2016-2017
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		230 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rekonštruovaná Materská škola
Užívatelia		Deti, zamestnanci, obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných objektov.

Názov projektu		Čistička odpadových vôd
Cieľ projektu		Cieľom projektu je redukcia úniku splaškových odpadových vôd do zeme a zníženie rizika kontaminácie podzemných a povrchových vôd. Čistička s navážaním pre V.K., Kl.Nemá, Trávník.
Termín		2017-2019
Garant		Obec Velké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		250 000,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		ČOV
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet domácností napojených na ČOV.

Názov projektu		Rekonštrukcia budov v areáli obce
Cieľ projektu		Cieľom projektu je zabezpečiť vysokú kvalitu života v obci. Realizácia projektu zahŕňa rekonštrukciu striech, el. prípojok.
Termín		2017-2018
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		230 000,- €
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Rekonštruované budovy, el. prípojky
Užívatelia		Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu		Počet rekonštruovaných budov

Názov projektu		Vybudovanie chodníkov a aut. zastávok
Cieľ projektu		Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu infraštruktúry v obci. Realizácia projektu zahŕňa vybudovanie chodníkov pozdĺž hlavnej. Cesty a 6 ks. aut. zastávok.
Termín		2018-2019
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		230 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Chodníky, autobusové zastávky 6 ks
Užívatelia		Obyvatelia a návštevníci obce
Indikátory monitoringu		Počet autobusových zastávok.

Názov projektu		Výstavba oplotenia športového ihriska
Cieľ projektu		Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu infraštruktúry v obci. Realizácia projektu zahŕňa vybudovanie oplotenia športového ihriska
Termín		2018-2019
Garant		Obec Veľké Kosihy
Spolupráca (partneri)		-
Oprávnené náklady spolu		250 000,- EUR
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy		Oplotenie športového ihriska
Užívatelia		Obyvatelia, návštevníci športových podujatí
Indikátory monitoringu		Dĺžka oplotenia v m.

Názov projektu	Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania a tým dosiahnuť zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu a naplnenie legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom.	
Termín	2016 – 2018	
Garant	Obec Veľké Kosihy	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu – EUR (SKK)	79 219,20 EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Zníženie množstva biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu ako aj zmesového komunálneho odpadu a súlad s platnou legislatívou odpadového hospodárstva.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet nakúpených kompostérov, štiepkovačov.	

Názov projektu	Zapojenie sa do projektov zamestnávania	
Cieľ projektu	Cieľom projektu je rekvalifikácia, vzdelávanie a tým rozšírenie možností občanov uplatniť sa na trhu práce. Zníženie nezamestnanosti. Aktívne zapojenie sa do rôznych projektov pre uchádzačov o zamestnanie ako aj do projektov : Opatrovateľská služby, terénna sociálna služba, komunitné centrum a i, sústavné školenie zamestnancov	
Termín	2016-2022	
Garant	Obec Veľké Kosihy	
Spolupráca (partneri)	-	
Oprávnené náklady spolu	60 000,- EUR	
Verejné zdroje	miestne zdroje	-
	regionálne (VUC) zdroje	-
	národné zdroje/štátny rozpočet	-
	zdroje EU	-
	verejné zdroje spolu	-
Súkromné zdroje	podnikatelia	-
	nadácie	-
	iné	-
	súkromné zdroje spolu	-
Výstupy	Počet zamestnaných občanov následkom zapojenia sa do projektu zamestnávania.	
Užívatelia	Obyvatelia obce	
Indikátory monitoringu	Počet osôb vyškolených v projekte. Počet novoobsadených pracovných miest.	

ZÁVER

Dokument PHSR obce Veľké Kosihy je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Veľké Kosihy je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Veľké Kosihy.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Veľké Kosihy je rozčlenený na päť základných častí:

- A – Analýza vnútorného prostredia, analýza vonkajšieho prostredia a zhodnotenie súčasného stavu územia
- B – Strategická časť
- C – Programová časť
- D – Realizačná časť
- E – Finančná časť

Tvorba PHSR prebiehala nasledovne:

Proces tvorby PHSR obce Veľké Kosihy	Informovanie	Získavanie názorov	Zohľadnenie názorov
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule – obecné úradné tabule	X		
Letáky/Pozvánky na stretnutia rozposielané verejnosti priamo	X		
Dotazník rozosielený v papierovej forme	X	X	X
Využitie existujúcich médií			
Internetová stránka obce, sociálne siete (Facebook)	X	X	
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Dotazník rozosielený v elektronickej forme	X	X	
Hlásenia v obecných rozhlasoch	X		
Informačné služby			
Poskytovanie informácií telefonicky, SMS, mailom	X	X	
Informačná kampaň – v rámci organizovaných verejných stretnutí pre obyvateľov obce	X		
Informačná kancelária - nezávislí experti poskytujúci poradenské služby (RRA Komárno)	X	X	
Stretnutia			
Osobné konzultácie s kľúčovými ľuďmi/skupinami – podnikateľmi, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov – osobné konzultácie so zástupcami všetkých 3 sektorov	X	X	X
Verejné pracovné stretnutia - organizovanie stretnutí pre obyvateľov všetkých obcí s dôrazom na ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť, brainstorming – SWOT)	X	X	X
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre širokú verejnosť – k analytickej časti PHSR - http://goo.gl/forms/QR	X	X	X

Pracovné skupiny – stanovenie vízie, cieľov, opatrení a aktivít			
Pracovná skupina – zástupcovia obce, spracovateľa PHSR			X
Iné aktivity			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické) – Regionálna zamestnanosť, sociálne podnikanie, regionálne jedinečnosti a hospodárstvo, Cezhraničná spolupráca, cestovný ruch, cyklotrasy, a pod.	X		
Informovanie o aktivitách v regióne – projektoch podporených V4, TownTwinning EACEA, Nitriansky samosprávny kraj, a pod. – workshopy, exkurzie – best practice (návštevy úspešne realizovaných projektov v území)	X		

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Veľké Kosihy je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Veľké Kosihy schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Veľkých Kosihách. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Veľké Kosihy realizuje Obecné zastupiteľstvo v Veľkých Kosihách.

PRÍLOHY

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov a zdrojov použitých pri spracovávaní programového dokumentu

1. Zákon č. 309/2014 Z.z. a zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
2. Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.), www.mindop.sk,
3. Partnerská dohoda SR 2014-20,
4. Operačné programy na roky 2014-2020, vrátane programu cezhraničnej spolupráce INTERREG V Slovenská republika – Maďarsko,
5. Program rozvoja vidieka na roky 2014-2020,
6. Územný plán obce Veľké Kosihy, web-stránka obce
7. propagačné a archívne materiály obce,
8. Byty v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
9. Demografický vývoj na Slovensku, Bencontweekly report, Rok vydania: 2015/číslo 4, Autor: Matúš Jančura, Jozef Prozbík
10. Domy v SR, krajoch, okresoch a obciach. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2013, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
11. Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR, Nitriansky kraj. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
12. Kultúrno-historické pamiatky ako potenciál rozvoja cestovného ruchu v Nitrianskom samosprávnom kraji, Rok vydania. 2012, Autor: Nitriansky samosprávny kraj
13. Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
14. Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
15. SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
16. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania. Základné údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, Rok vydania: 2012, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
17. Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov. Programové obdobie 2014-2020. Rok vydania: 2014, Autor: Centrálny koordinačný orgán, Úrad vlády Slovenskej republiky.
18. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014, Rok vydania: 2015, Autor: Štatistický úrad Slovenskej republiky
19. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2014, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
20. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2013, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
21. Výročná správa o činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, rok vydania: 2012, Autor: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno
22. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
23. www.statistics.sk Štatistický úrad Slovenskej republiky – DATAcube, SODB 2011
24. www.upsvar.sk Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Komárno, Nové Zámky
25. www.ssc.sk Slovenská správa ciest
26. www.maszdzo.biznisweb.sk
27. www.komarno.sk
28. www.mindop.sk

- 29. www.land.gov.sk
- 30. www.economy.gov.sk
- 31. www.employment.gov.sk
- 32. www.unsk.sk